

INNEHÅLL (Vol. 7, häfte 2, 15 december 1997)

T. Hallingbäck: Tio förbisedda mossor	49-52
Klipp från litteraturen	52
K. Hylander: Alsidenmossa (<i>Plagiothecium latebricola</i>) funnen på en utpostlokal i Västerbotten	53
K. Hylander & N. Lönnell: Nordisk klipptuss (<i>Cynodontium suecicum</i>) funnen för första gången i Uppland	54-55
K. Hylander: Mossfloran i en sumpskog i Roslagen	56
O. Holst: Håmervmossa (<i>Campylopus introflexus</i>) - ny för Öland	57
N. Lönnell: Sprutflaskan - bryologens räddning vid torr väderlek	58-61
N. Lönnell: Etymologiska bagateller - <i>Anthoceros agrestis</i> svart nålfruktsmossa och <i>Phaeoceros carolinianus</i> gul nålfruktsmossa	62-63
Ny litteratur	63
H. Weibull: Bryologiska Notiser	64-71
C. Jacobsson & N. Lönnell: Mossornas Vänners vårexkursion till Halland 1997	72-74
N. Bengtsson: Exkursion med Mossornas Vänner den 1 november 1997 - Jumkil, ännu en gång	75-76
O. Holst: Ecology and taxonomy of Nordic hepatics - rapport från levermosskursen i Jämtland 21-25 juli 1997	77-78
Föreningsnotiser (Vårinventering i Göteborg, Exkursioner i Skåne, Årsmöte, Inventeringshelg i Jumkil, Exkursion till svenska fjällen, Protokoll från årsmötet 1997, Mikroskop till salu, Försäljning)	68-72

MYRINIA

Föreningen Mossornas Vänners tidskrift

Volym 7, Häfte 2
December 1997

MYRINIA är Mossornas Vänner tidskrift. Mossornas Vänner är en förening som har som målsättning att hålla kontakten mellan och främja mosskännedomen bland amatörer. Detta sker, förutom via MYRINIA, genom exkursioner, studiecirkel, bestämningservice m. m.

Medlemskap i föreningen, vilket inkluderar MYRINIA kostar 50 kr. Familjemedlemmar (erhåller ej MYRINIA) betalar 10 kr. Utländska medlemmar betalar 90 kr pga de höga bankkostnaderna. Enbart prenumeration på MYRINIA kostar 75 kr. Beloppet insätts på postgiro 13 37 88-0 (Mossornas Vänner).

Vill du ha kontakt med andra mossintresserade? Visst vill du det! Tag i så fall kontakt med MOSSORNAS VÄNNER:

Ordförande: Henrik Weibull, Blodstensvägen 14, 752 58 Uppsala, 018 / 50 61 59

Vice ordförande: Helena Gralén, Paradisgatan 29H, 413 16 Göteborg, 031/12 27 91

Sekreterare: Olle Holst, Iliogränden J32, 224 71 Lund, 046/ 12 27 07

Kassör: Gerhard Kristensson, Dekanvägen 8, 240 10 Dalby. 046/ 20 21 85

Exkursjonssekreterare: Kristoffer Hylander, Lindgårdsv. 42, 186 70 Brottbj, 08/ 51 24 19 41

Kontaktpersoner för olika landsdelar:

Norra Norrland: Bengt Gunnar Jonsson, Växholm 242, 905 95 Umeå, 090/ 570 85.

Södra Norrland: Gunnar Ersare, Ringvägen 2, 820 60 Delsbo, 0653/ 109 02

Uppsala: Henrik Weibull, Blodstensvägen 14, 752 58 Uppsala, 018/ 50 61 59.

Stockholm: Niklas Lönnell, Pontonjärgatan 49 4 tr, 112 37 Stockholm, 08/ 654 81 29.

Göteborg: Pär Johansson, Birgittagatan 4b, 41453 Göteborg 031/ 12 94 83.

Västergötland: Bertil Jannert, Lyckebo Bestorp, 521 30 Falköping, 0515/ 183 26.

Småland: Allan Nicklasson, Fogdegatan 6, 352 36 Växjö, 0470/ 109 19.

Skåne: Nils Cronberg, Sandbyvägen 204, 240 10 Dalby, 046/ 20 09 25.

Tio förbisedda mossor?

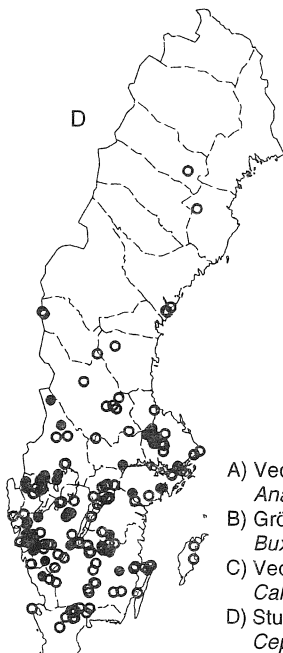
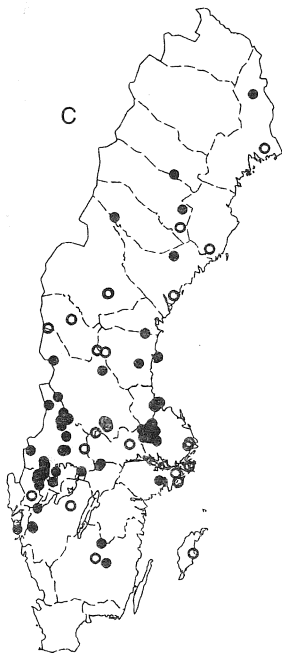
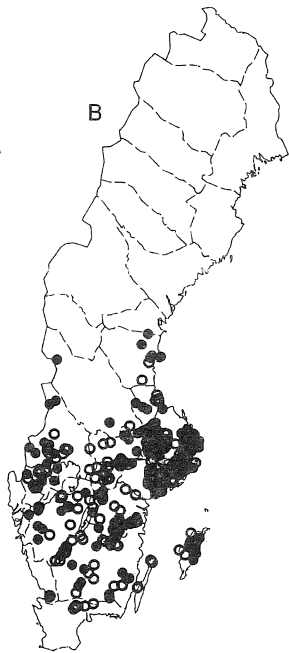
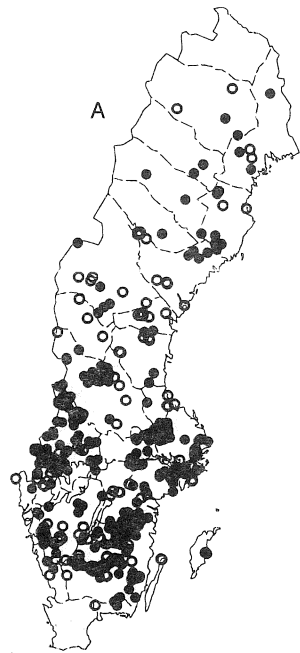
Tomas Hallingbäck

ArtDatabanken, SLU, Box 7007, 750 07 UPPSALA
e-post: tomas.hallingback@dha.slu.se

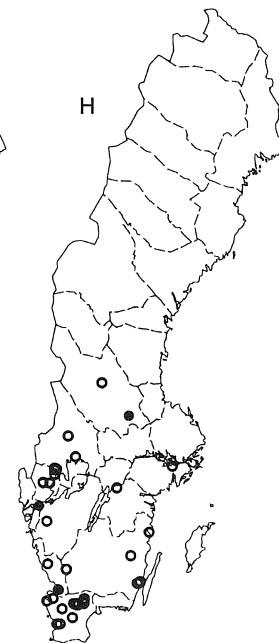
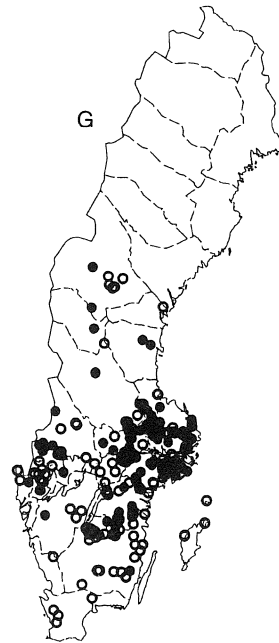
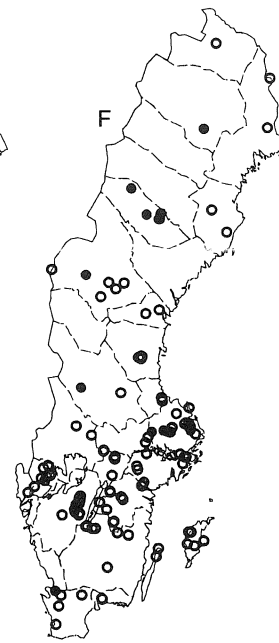
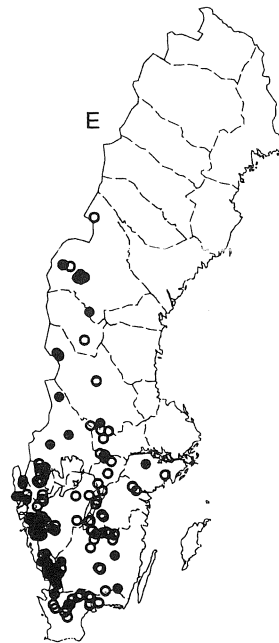
Abstract: Ten Swedish redlisted species of bryophytes are apparently much overlooked in some regions of Sweden as shown on the distribution maps. Field bryologists all over Sweden are encouraged to report known findings of these species to the threatened species unit in Uppsala.

ArtDatabanken samlar fortlöpande in uppgifter om så kallade rödlistade (dvs hotade och sällsynta) arter. Eftersom inte mindre än 241 arter är rödlistade i landet finns nu mycket information lagrad om dessa mossors utbredning, ståndortskrav etc hos oss. Nu är det meningen att dessa data ska presenteras i bokform till våren. Varje art kommer att presenteras i form av ett faktablad med uppgifter om utbredning inklusive en karta över Sverige, eventuellt en illustration av artens utseende, samt text med data om artens ekologi, hot och vilka åtgärder som vi tror behöver göras för att öka artens chanser till överlevnad på sikt.

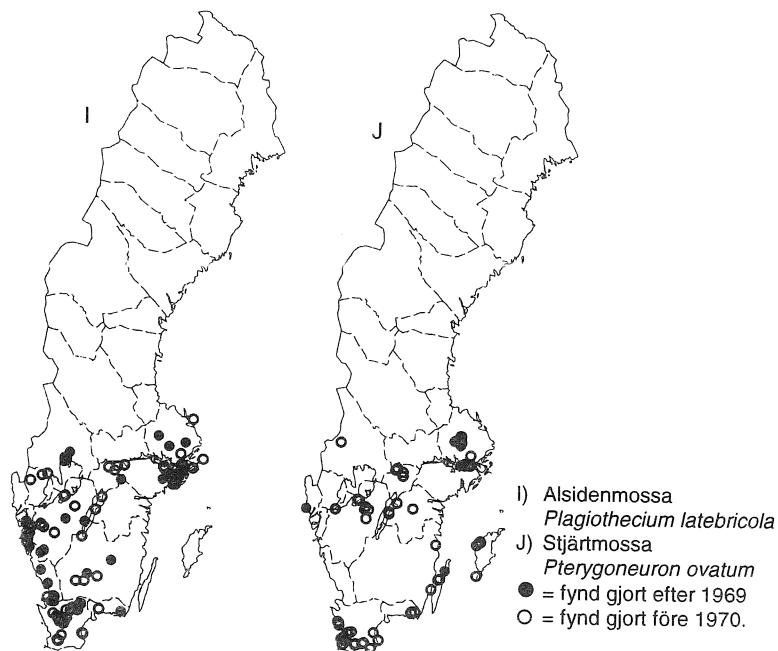
Vid en hastig titt på utkastet till utbredningskartor framstod vissa "utbredningsluckor" som något märkliga för en rad arter. Dessa "luckor" kan knappast motsvara verkligheten. Därför valdes 10 av de kanske mest missvisande kartorna ut för att uppmana alla mossvänner att komma in med kompletteringar. Vi på ArtDatabanken är därför tacksamma om alla som vet med sig att ha icke inrapporterade lokaluppgifter för rödlistade arter i byrålådan snarast rapporterar dessa. I viss mån kan vi i gengäld dela med oss av kartor och sammanställningar av intressanta arter. Tanken med dessa kartor är att sporra alla läsare av Myrinia som vet att de sett arten på platser som inte finns angivna på resp. karta hör av sig per brev/e-post/fax eller tel till mig snarast och helst före den sista december i år. Har ni dessutom funnit arten på platser med en ring (ring= lokal där arten inte hittats efter 1969) så är även dessa uppgifter mycket välkomna!

- A) Vedtrappmossa
Anastrophyllum hellerianum
B) Grön sköldmossa
Buxbaumia viridis
C) Vedsäckmossa
Calypogeia suecica
D) Stubbtrådmossa
Cephalozia catenulata
● = fynd gjort efter 1969
○ = fynd gjort före 1970.

- E) Skuggmossa
Dicranodontium denudatum.
F) Käppkrokmossa
Hamatocaulis vernicosus
G) Asphättemossa
Orthotrichum gymnostomum
H) Gul nålfruktsmossa
Phaeoceros carolinianus
● = fynd gjort efter 1969
○ = fynd gjort före 1970.

Klipp från litteraturen

Langaas, A. E. 1997. Morphological and demographic variation in *Polytrichum formosum* in Norway. – *Lindbergia* 22: 75–82.

I examined various features of the demography and morphology of *Polytrichum formosum* from three spruce forest sites in southern and central Norway. At each site samples were taken from both boulders and soil, and from three positions within each turf. Each sample consisted of the *P. formosum* shoots found within a 10×10-cm plot. Shoots from each plot were analysed in the laboratory with respect to leaf and capsule morphology, annual growth, shoot density, fecundity, and survival. Strong differences in morphology and annual growth were found, especially between the two geographical regions. The shoots and leaves from central Norway were larger than those from southern Norway. In southern Norway, there was a higher density of living and dead shoots, and they were more fertile. In southern Norway, shoot growth decreased in older shoots, whereas in central Norway shoot growth increased in older shoots.

A. E. Langaas, Dept of Botany, Museum of Natural History and Archaeology, Norwegian Univ. of Science and Technology, N-7004 Trondheim, Norway.

Alsidenmossa (*Plagiothecium latebricola*) funnen på en utpostlokal i Västerbotten.

Kristoffer Hylander

Lindgårdsvägen 42, 186 70 Brottbby

e-post: stoffe.hylander@vallentuna.mail.telia.com

Abstract: A find of *Plagiothecium latebricola* c. 500 km N of its earlier known northernmost locality in Sweden is reported.

Efter avslutat fältarbete i bäckskogar runt om i Norrland återvände vi, d.v.s. Mats Dynesius och undertecknad till Umeå. Men tydligen var vi inte helt nöjda med mossor vid bäckar utan tog en liten promenad i den lilla bäcken nedanför Mats hus i Överboda väster om Umeå. Bäckan har sedimentstränder närmast sjön och omges bitvis av ung-medelårders lövskog med glasbjörk, asp, hägg, gråal och sälg som de vanligaste arterna.

På en sälgbas vid bäcken hittades en liten glänsande art som liknade alsidenmossa. Bestämningen bekräftades under mikroskopet och senare har även Lars Hedenäs på Naturhistoriska Riksmuseet konfirmerat fyndet.

Alsidenmossa har i Sverige en sydlig utbredning och det finns c:a 110 lokaler från Skåne till Uppland (Aronsson m.fl. 1995). I västra Sverige är den hittad upp till Värmland (Nyholm 1954-69). Enligt Nyholm är alsidenmossa i Norge funnen upp till Nordland (ungefär på samma breddgrad som Norrbottens län) och i Finland i de sydligaste delarna upp till breddgrad i höjd med Hälsingland.

Fyndet i Umeåtrakten utgör således en utpostlokal c. 50 mil från närmaste svenska lokal. Som vanligt kan man fråga sig om arten är på frammarch och sprider sig norrut eller om den är förbisedd. Utbredningen för många mossor är ju väldigt dåligt känd och det kan vara lätt att hitta nya lokaler för vissa arter. Jag har inventerat c. 40 provrutor (1000 m²) vid olika bäckar runt om i norra Sverige utan att ha sett till någon alsidenmossa (bäckskogsprojektet, Umeå universitet, Ekologisk botanik, Mats Dynesius). De första fyndet i Mälardalskapen gjordes 1935 och det första i Stockholmstrakten gjordes 1941 (Persson & Sjörs 1941), vilket skulle kunna tyda på att arten är på spridning norrut. Nu är alsidenmossa hittad på många lokaler i Stockholmstrakten.

Fynduppgifter:

Plagiothecium latebricola, alsidenmossa: Västerbotten, Umeå sn., Överboda, Dalsjö, Kvarnbäcken nedströms vägen, bäck nedskuren i sediment, på sälgbas, sparsam, RN 708685 x 170240, 9/7 1997, Kristoffer Hylander 1987 (S) (conf. L. Hedenäs)

Citerad litteratur

Aronsson, M., Hallingbäck, T. & Mattsson, J.-E. (red.) 1995. *Rödlistade växter i Sverige 1995*. ArtDatabanken, Uppsala
Nyholm, E. 1954-69. *Illustrated Moss Flora of Fenoscandia II. Fasc. 1-6. Musci*. Lund
Persson, H. & Sjörs, H. 1941. *Plagiothecium latebricola* (Wils.) Br. & Sch. och *Grimmia elatior* Bruch funna i Stockholmstrakten. *Svensk Bot. Tidskr.* 35: 315–316

Nordisk klipptuss (*Cynodontium suecicum*) funnen för första gången i Uppland

Kristoffer Hylander¹⁾ & Niklas Lönnell²⁾

¹⁾ Lindgårdsv. 42, 186 70 Brottbys
e-post: stoffe.hylander@vallentuna.mail.telia.com

²⁾ Pontonjärg. 49 IV, 112 37 Stockholm
epost: Niklas.Lonell@swipnet.se

Abstract: *Cynodontium suecicum* is reported new to the Swedish province of Uppland.

Enligt "Stockholmstraktens bladmossor" (Krusenstjerna 1964) var praktklipptuss (*Cynodontium fallax*) hittad vid Hagsjön i Länna socken. Detta var det enda fyndet av praktklipptuss i Stockholmstrakten som redovisades. Ivriga att försöka återfinna denna lilla raritet gav sig undertecknade sig ut på klipptussjakt den 3 maj 1997.

Efter kartstudier valde vi ut den östra sidan av Hagsjön för vårt besök. Där verkade de högsta och flesta branterna och lodytorna finnas. Mycket riktigt hittade vi ett flertal ganska höga lodytor en bit upp i slutningen. De hade ganska sparsam mossvegetation, men de dominerande arterna i springorna var olika arter ur släktet *Cynodontium*. Nedanför lodytorna växte stora mattor med nordlig björnmossa (*Polytrichastrum alpinum*) och vid basen av en mindre lodyta hittades den i Uppland mindre vanliga dikesnardian (*Nardia scalaris*). På en av lodytorna växte en klipptuss med kraftiga sporhus i ett sipperstråk ett par tre meter upp. De flesta skotten var sterila, men det fanns en och annan tuva som hade mogna sporhus. Förekomsten täckte c. 5 dm². Detta visade sig sedermera vara nordisk klipptuss (*Cynodontium suecicum*) och inte praktklipptuss som vi hoppades. Vi kunde nu sälla oss till den lyckliga skara, som bl.a. Bengt Oldhammer tillhör, som skådat nordisk klipptuss (Oldhammer 1995).

Ett flertal andra insamlingar av klipptussarter gjordes, men dessa bestämdes till strumaklipptuss (*Cynodontium strumiferum*), liten klipptuss (*C. tenellum*) och bergklipptuss (*C. polycarpon*).

Nordisk klipptuss är en nordlig art. Den är känd från de flesta provinser norr om Dalsland och Västmanland (Nyholm 1986). Föreliggande fynd i Norrtälje kommun utgör således den sydöstligaste utposten (Fig. 1). Arten är rödlistad i hot-

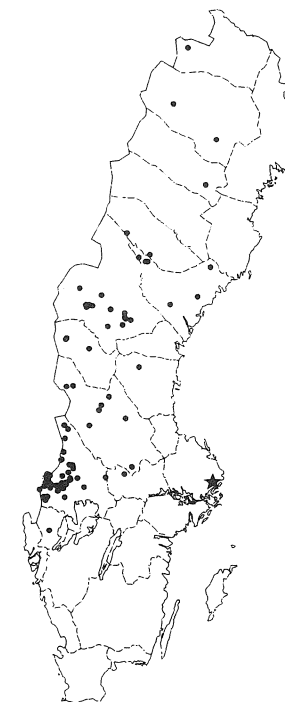

Fig. 1. Utbredningen av nordisk klipptuss i Sverige. (Karta erhållen från Tomas Hallingbäck, ArtDatabanken)

Fynduppgifter:

Nordisk klipptuss *Cynodontium suecicum*, Uppland, Länna f:g, brant Ö om Hagsjöns mitt, c:a 3 meter upp på en västvänd lodyta, sparsam, RN 66230 x16588, 3/5 1997, Kristoffer Hylander 2060 (S), (conf. Henrik Weibull)

Citerad litteratur

- Aronsson, M., Hallingbäck, T. & Mattsson, J.-E. (red.) 1995. *Rödlistade växter i Sverige 1995*. ArtDatabanken, Uppsala
- Krusenstjerna, E. v. 1964. *Stockholmstraktens bladmossor*. Botaniska Sällskapet i Stockholm.
- Nyholm, E. 1986. *Illustrated Flora of Nordic Mosses. Fasc. 1 Fissidentaceae-Scelligeraceae*. Nordisk Bryologisk Förening, Lund.
- Oldhammer, B. 1995. Besök i nordiska klipptussens tassemarker. *Myrnia* 5: 44–45.

kategorin Hänsynskrävande (Aronsson m.fl. 1995). Nordisk klipptuss är i det närmaste en fennoskandisk endem.

Den skeptiske undrar förstås om det inte rör sig om en felbestämning av endera parten. Bestämningen till nordisk klipptuss har bekräftats av Henrik Weibull, men när den gamla kollekten från Hagsjön plockades fram nystades en märklig historia upp. Fritz Agelin som var telegrafkommissarie i Norrtälje hittade vid Hagsjön en klipptuss den 30 september 1942. Han trodde det rörde sig om liten klipptuss, men var tydligen litet osäker efter som han skrev dit ett litet frågetecken. Sedermera ombestämde Herman Persson kollekten till praktklipptuss, vilket fick en del konsekvenser i litteratur och andra mossfynd som rapporterats om ovan. Säkert i samband med arbetet på den nya nordiska mossfloran tog sig Elsa Nyholm en titt på den aktuella mossan 1982 och konstaterade att det faktiskt var liten klipptuss. Lars Hedenäs och Thor-Björn Engelmärk menar att det är Fritz Agelin och Elsa Nyholm som har rätt (muntl. okt. 1997). Men om inte Herman Persson haft ett ord med i spelet hade inte nordisk klipptuss blivit hittad av oss just då!

Mossfloran i en sumpskog i Roslagen

Kristoffer Hylander

Lindgårdsv. 42, 186 70 Brottbys
e-post: stoffe.hylander@vallentuna.mail.telia.com

Abstract: The frequencies of bryophytes that are rare or indicate valuable forest habitats within an especially species-rich swampy forest in the Swedish province of Uppland are reported.

Bland ett antal nyckelbiotoper som jag inventerade i september 1997 (åt Lena Gustafsson, SkogForsks nyckelbiotopsprojekt) fanns en sumpskog med mycket intressant mossflora. Sumpskogen utgörs av ett mycket smalt fuktigt stråk av 30-70 meters bredd som sträcker sig 500 m i NV-SO-lig riktning. Den omgivande skogen är uppvuxen barrblandskog. De dominerande trädslagen i sumpskogen är klibbal, glasbjörk och gran med ungefär lika stora andelar. Vissa av träden står på ganska höga socklar. Arean på sumpskogen är c. 2,5 ha.

Metodikerna som användes bygger på att man inom varje 10x10 meters-ruta antecknar förekomsten av signalarter och rödlistade arter. Nedan redovisas inom hur många rutor de olika arterna uppträdde. (S1, S2, S3 anger signalvärdet enligt Skogsstyrelsens lista (Skogsstyrelsen 1994) där S3 är de arter som bedöms ha det högsta signalvärdet. H4 anger att arten står med på den svenska rödlistan i hotkategori hänsynskrävande (Aronsson m.fl. 1995)

<i>Jungermannia leiantha</i> (rörsvepmossa) (S2).....	63	<i>Anastrophyllum hellerianum</i> (vedtrappmossa) (S3; H4).....	4
<i>Geocalyx graveolens</i> (terpentinmossa) (S2).....	19	<i>Hylocomiastrum umbratum</i> (mörk husmossa) (S3).....	3
<i>Herzogiella seligeri</i> (stubbpretmossa) (S1).....	14	<i>Calypogeia suecica</i> (vedsäckmossa) (S3; H4).....	2
<i>Herzogiella turfacea</i> (plat spretmossa) (H4).....	13	<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i> (skogshakmossa) (S2).....	2
<i>Odontoschisma denudatum</i> (kornknutmossa) (S2).....	5	<i>Breidleria pratensis</i> (skrynkefläta).....	2
<i>Herzogiella striatella</i> (trind spretmossa) (S2).....	5	<i>Lophozia ascendens</i> (liten hornflikmossa) (S3; H4).....	1
<i>Pseudobryum cinclidioides</i> (källpraktmossa) (S3).....	4	<i>Helodium blandowi</i> (kärrkamossa) (S3).....	1
<i>Dicranum flagellare</i> (flagellkvastmossa) (S2).....	4	<i>Rhytidiadelphus loreus</i> (västlig hakmossa) (S3).....	1

Lokaluppgifter

Uppland, Norrtälje kommun, Söderby-Karls församling, 900 m SV om torpet Kvarnkärret, c:a 1 km N om Ströjan, RN 665080 x 166130

Citerad litteratur

Aronsson, M., Hallingbäck, T. & Mattsson, J.-E. (red.) 1995. *Rödlistade växter i Sverige 1995*. ArtDatabanken, Uppsala
Skogsstyrelsen 1994. *Signalarter i projekt Nyckelbiotoper*. Skogsstyrelsen

Hårnervmossa (*Campylopus introflexus*) - ny för Öland

Olle Holst, Iliogrändens J32, 224 71 Lund

Abstract: *Campylopus introflexus* is reported new for the province of Öland, southeast Sweden.

I maj 1997 besökte jag och min son Axel södra Öland för att i första hand titta på fåglar. Min vana trogen vände jag då och då blicken nedåt. När vi hade varit ute vid den nya observationplattformen på Schäferiängarna såg jag vid spången en mossa vars utseende tilldrog sig mitt intresse. En mindre kollekt hamnade i fickan och hemma under lupp och mikroskop kunde jag bestämma den till hårnervmossa (*Campylopus introflexus*). Arten är ny för Öland.

Fynddata: Öland, Ås sn., Schäferiängarna. På strandäng, torvjord. 1997-05-18. leg. Olle Holst (priv. herbarium, S).

Hårnervmossan, som egentligen har sin hemvist i södra hemisfären, hittades i Sverige första gången på 70-talet (Johansson 1977) och dess invandring under det följande decenniet har dokumenterats (Hallingbäck et al. 1985). Den är nu känd från Bohuslän, Västergötland, Halland och Skåne (Söderström 1996). Första fyndet i Närke gjordes 1994 (Holst 1996). Nyligen har den också hittats i Östergötland (Weibull 1997). Att Öland blev nästa landskap på listan var väl inte riktigt väntat med tanke på artens pH preferens. Den trivs bäst i sura miljöer (Hallingbäck 1996) och Öland är ju känt för sin basiska kalksten. Självklart spelar mikromiljön stor roll och det torvjord-liknande substratet på Schäferiängarna kan mycket väl ha varit surt. Jag hade tyvärr ingen möjlighet att mäta pH i marken vid besöket. En annan tänkbar orsak till att arten nu lyckats sprida sig till Öland är den ökande försurningen. Från Gotland, med mycket likartad berggrund rapporteras en ökande förekomst av vitmossor (Högström 1997) och som orsak framhålls just ett sjunkande pH i nederbörden.

Det tycks alltså som om hårnervmossan fortsätter att breda ut sig i landet och det skall bli intressant att följa artens fortsatta invandring. Vilket blir nästa landskap på listan?

Citerad litteratur

Hallingbäck, T., Johansson, T. och Schmitt, A. 1985. Hårkvastmossa, *Campylopus introflexus*, i Sverige. *Svensk Bot. Tidskr.* 79: 41-47.
Hallingbäck, T. 1996. *Ekologisk katalog över mossor*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Holst, O. 1996. Hårnervmossa (*Campylopus introflexus*)-ny för Närke. *Myrinia* 6:24-25.
Högström, S. 1997. Habitats and increase of *Sphagnum* in the Baltic Sea island Gotland, Sweden. *Lindbergia* 22: 69-74.
Johansson, T. 1977. *Campylopus introflexus* (Hedw.) Brid. new to the Swedish flora. *Lindbergia* 4: 165
Söderström, L. (red.), m. fl. 1996. *Preliminary distribution maps of bryophytes in North-western Europe. Vol. 2. Musci (A-I)*. Mossornas Vänner. Trondheim.
Weibull, H. 1997. Bryologiska notiser. *Myrinia* 7: 64-71

Sprutflaskan - bryologens räddning vid torr väderlek

Niklas Lönnell

Pontonjärg. 49, 112 37 Stockholm
e-post: Niklas.Lonnell@swipnet.se

Abstract: *Different kinds of small spray bottles are discussed and tested in bryological use.*

Som mossvän känner jag en ambivalent hållning till det här med fukt. Regnar det immar luppen snabbt igen och det mesta urskiljs som ett grönt ludd och anteckningar försvåras. Äger mossexkursionen istället rum på eftermiddagen en varm sommardag har många arter deformerats till oigenkänlighet. Ett rejält höstregn eller ett milt vårregn får mossorna att visa sig från sin bästa sida. Tyvärr är det svårt att lyckas att lägga alla exkursioner direkt efter en regnskur.

Lichenologer har det betydligt bättre förspänt. Lavars färger bedöms i torr tillstånd, vilket går hand i hand med torrt soligt väder, klar lupp och bra fotograferingsförhållanden. Lösningen för bryologen är sprutflaskan. Det som är lättast att få tag på är blomsprutor av olika slag. Dessa är emellertid klumpiga och innehåller fulla mer vatten än vad man förbrukar på en dag. De sprutflaskor som lämpar sig för fältbruk är betydligt svårare att komma över.

Jag har endast kommit över ett handfull olika modeller efter idogt letande. För att dela med mig av denna kunskap har jag helt ovetenskapligt listat ett antal egenskaper hos sprutflaskorna. Om du känner till flera modeller eller har andra synpunkter på vad som krävs av en bra sprutflaska tar jag gärna emot reaktioner på denna artikel. Samtliga testade flaskor och en del egenskaper presenteras i Tabell 1.

Inför köpet av sprutflaska ställs man inför en hel del val. Ofta upplevs det som man inte har något val alls. När man efter långt letande äntligen hittar en sprutflaska i en affär är det lätt göra ett impulsköp i tron om att den flaska man har framför sig är den enda modell som finns.

Parfymering

Det första man bör bestämma sig för är om man vill ha en sprutflaska med doft eller en utan. Köper man en flaska med deodorant, hårbalsam eller annat får man tänka på att det dröjer ett bra tag innan man kan använda flaskan till mossorna. Beroende på förbrukningstakt av ovannämnda produkter kan detta

dröja från någon månad till flera år. Parfymeringen av de flesta hygienprodukter är oftast kraftig. Om man har en luktallergiker i bekantskapskretsen är det därför att rekommendera att köpa en tom flaska. Trots den homeopatiska förtuning som idag användning leder till kan en doft förnimmas flera år efter att flaskan har tömts på sitt ursprunglig innehåll. Fördelen är dock att om man ändå använder produkter såsom deodorant eller hårbalsam får man flaskan på köpet så att säga. I testen representeras den parfymerade klassen av "Date Cologne Deo Anna" och "XL balsamspray".

Storlek och vikt

När det sedan gäller själva flaskans utformning är kanske storlek och vikt av stor betydelse för valet. Flaska 1 och 5 är något högre än de andra. Detta gör visserligen att de rymmer mer än de övriga men även tar mer plats och väger mer i fyllt tillstånd. Flaska 5 är även betydligt bredare nedtill, vilket gör att den tar stor plats i väskan. Samtidigt ger min erfarenhet vid handen att man ej utnyttjar så mycket vatten under endagarsexkursioner. Flaska 3 väger mer än flaska 2 och 4 som är lika stora eftersom den är av glas.

Ergonomi

En liten sprutflaska får aldrig samma sköna grepp som en vanlig blomspruta. Bland de testade flaskorna har flaska 4 det hårdaste motståndet för att trycka ned pumpen, vilket gör att man blir snabbare trött i fingermuskulaturen. Här återstår dock mycket att göra för att utrona bl.a. effekter av längre tids användning av sprutflaskor.

Pump

Pumparna är till det yttre mycket lika. Att så är fallet antyds även av att volymen som kommer ut vid en nedtryckning inte varierar särskilt mycket mellan de olika flaskorna (se Tabell 1). Möjligen ter sig den som sitter på flaska 3 som något mer gedigen.

När det gäller strålens spridning och finfördelning av vattnet utmärker sig flaska 1 som något sämre än de andra. Det kan dock delvis bero på att det är den enda förutom flaska 3 som brukats under någon längre tid. Någon gång emellanåt kommer dåligt med vatten vid ett tryck för att vid nästa tryck ge en normal stråle igen.

Läckage

Alla testade flaskor får godkänt när det gäller läckagebenägenhet. Varje flaska skakades upp och ned i en halv minut dels full och dels halvfull. Endast enstaka droppar kom ut ur flaskorna. För undvika att man trycker ned pumpen i väskan har alla utom flaska 2 ett litet plastskydd som sättes som ett lock över pumpen. Dessa lock har dock en tendens att försvinna.

Estetik

Här får var och en bilda sig en uppfattning med hjälp av de skisser som redovisas i Figur 1. Flaska 2 har något mer rundade former än de andra. Flaska 1 och 5 har en lite originellare kontur. Flaska 4 har en tydlig och enligt min mening mindre estetiskt tilltalande påskrift.

Flaska 1 - Åhléns utan namn

En flaska som kanske är i största laget för den lilla fältväskan. Pumpen har vid långtidstest visats sig falla in emellanåt.

Flaska 2 - Ekopé

En mycket smidig flaska med ett tilltalande yttre. Den genomskinliga plasten gör att man lätt kan avgöra när vattnet börjar ta slut och kan fylla på innan det är för sent. Något dyr för sin storlek.

Flaska 3 - Date Cologne Deo Anna

Kan man stå ut med lukten är detta ett alternativ främst för inomhusbruk. Pumpen verkar inte försämrats med åren visar ett långtidstest. Den höga vikten och det ömtåliga materialet gör att det inte är någon optimal fältflaska.

Flaska 4 - Jill hårspray för hela familjen

En medelmåttig flaska som inte utmärker sig åt något håll. Det fyrkantiga yttre och stora texten drar ned det estetiska betyget.

Flaska 5 - XL balsamspray - Grazette haircollection

Ett originellt alternativ att ha vid mikroskopet och stereoluppen. Den höga vikten och klumpiga formatet gör att den lätt konkurreras ut av smidigare alternativ i fält. Parfymeringen drar ned betyget, såvida man inte vill använda den istället för Wunderbaumsgranar i bostaden.

Fig. 1. De undersökta sprayburkarna.

Ett tack till Kristoffer Hylander som ställde sin sprutflaska till förfogande och Jan Edelsjö för inköp av flaska från Halland.

Jag har säkerligen missat många flaskor ute i handeln. Finns det kanske utländska modeller som är bättre såsom kroatiska myggsprayer och annat. Tveka inte att meddela övriga mossvänner om dess existens. Likaså framträder kanske större skillnader mellan de olika flaskorna vid mer långvarigt bruk.

Tabell 1. Jämförelse mellan olika de prövade typerna av sprutflaskor.

Utan namn	Date Cologne	XL Balsamspray
<i>Inköpsställe:</i> Åhléns, Stockholm	<i>Inköpsställe:</i> Inköpt: full	<i>Inköpsställe:</i> Inköpt: full
<i>Inköpt:</i> tom	<i>Pris:</i> ?	<i>Pris:</i> ? kr
<i>Pris:</i> 20 kr	<i>Inköpsår:</i>	<i>Inköpsår:</i> 1997
<i>Inköpsår:</i> 1996	<i>Material:</i> glas	<i>Material:</i> plast, gul
<i>Material:</i> plast, vit	<i>Volym:</i> 80 ml	<i>Volym:</i> 250 ml
<i>Volym:</i> 200 ml	<i>Höjd med pump:</i> 14,0 cm	<i>Höjd med pump:</i> 22,3 cm
<i>Höjd med pump:</i> 20,3 cm	<i>Höjd utan pump:</i> 11,5 cm	<i>Höjd utan pump:</i> 19,5 cm
<i>Höjd utan pump:</i> 18,1 cm	<i>Toppdiameter:</i> 1,5 cm	<i>Toppdiameter:</i> 1,5 cm
<i>Toppdiameter:</i> 1,5 cm	<i>Bottendiameter:</i> 3,8 cm	<i>Bottendiameter:</i> 5,5 cm
<i>Bottendiameter:</i> 4,4 cm	<i>Vikt tom:</i> 100 g	<i>Vikt tom:</i> 35 g
<i>Vikt tom:</i> 30 g	<i>Vikt full:</i> 180 g	<i>Vikt full:</i> 285 g
<i>Vikt full:</i> 230 g	<i>Nedtryckn./full flaska:</i> 678	<i>Nedtryckn./full flaska:</i> 2143
<i>Nedtryckn./full flaska:</i> 2100	<i>Volym/nedtryckning:</i> 0,12 ml	<i>Volym/nedtryckning:</i> 0,12 ml
<i>Volym/nedtryckning:</i> 0,10 ml	<i>Dåliga st:</i> 10	<i>Dåliga st:</i> 0
<i>Dåliga st:</i>	<i>Rest:</i> 0,5 ml	<i>Rest:</i> 3 ml
<i>Rest:</i> 3 ml	<i>Läckage:</i> 0	<i>Läckage:</i> 0
<i>Läckage:</i> 0		
	Jills hårspray	
	<i>Inköpsställe:</i> ICA Skåne	
	<i>Inköpt:</i> tom	
	<i>Pris:</i> 13 kr	
	<i>Inköpsår:</i> 1997	
	<i>Material:</i> plast, vit	
	<i>Volym:</i> 155 ml	
	<i>Höjd med pump:</i> 15,8 cm	
	<i>Höjd utan pump:</i> 13,3 cm	
	<i>Toppdiameter:</i> 1,5 cm	
	<i>Bottendiameter:</i> 4,4 cm	
	<i>Vikt tom:</i> 25 g	
	<i>Vikt full:</i> 175 g	
	<i>Nedtryckn./full flaska:</i> 1264	
	<i>Volym/nedtryckning:</i> 0,12 ml	
	<i>Dåliga st:</i> 4	
	<i>Rest:</i> 0,5 ml	
	<i>Läckage:</i> 0	

Etymologiska bagateller - *Anthoceros agrestis* svart nålfruktsmossa och *Phaeoceros carolinianus* gul nålfruktsmossa

Niklas Lönnell

Pontonjärg. 49, 112 37 Stockholm
e-post: Niklas.Lonnell@swipnet.se

Släktnamnet *Anthoceros* är sammansatt av de grekiska orden *ανθος* (*anthos* = blomma) och *κερας* (*keras* = horn). Detta hänsyftar troligen på fruktens utseende (Wittstein 1856, Augier 1966). Det nuvarande artepitetet *agrestis* betyder enligt Iseborg (1996) "som växer på åkrar" medan *punctatus* betyder punkterad eller prickig enligt samma källa.

Släktnamnet *Phaeoceros* är sammansatt av de grekiska orden *phaios* (gul) och *keras* (horn). *Carolinianus* betyder från Carolina i USA" och *laevis* betyder slät. (Iseborg 1996)

Det är främst två karaktärer som har givit namn åt nålfruktsmossorna. För det första det smala och spetsiga "frukten" som har liknats vid horn i det latinska, danska, finska (sarvi=horn) och isländska (hnýfill=litet horn). På svenska och norska liknas "frukten" mer vid en nål. Den andra karaktären som återkommer i namnen är sporernas utseende och färg. Färgen förekommer i de svenska, norska och i det latinska namnet för *Phaeoceros*. Sporernas ytstruktur har tagits upp i de danska namnen, där *Anthoceros agrestis* heter ru hornkapsel. Ru betyder ojämn, skrovlig. Medan *Phaeoceros carolinianus* som har något mindre strukturerade sporer heter glat hornkapsel. Artepitetet *laevis*=slät torde också syfta på ytstrukturen av sporererna.

Det isländska namnet verkar vara det enda som väger in någon ekologi i form av hvara som betyder varm källa enligt lexikonet. Även artepitetet *agrestis* antyder växtplatsen som främst är åkrar. Artepitetet *carolinianus* kommer av att arten beskrevs på material från South eller North Carolina i Nordamerika (Schuster 1992).

Latin	Svenska	Norska	Danska	Isländska
<i>Anthoceros agrestis</i> (<i>Anthoceros punctatus</i>)	svart nålfrukts- mossa	svartnål	Ru Hornkapsel	-
<i>Phaeoceros carolinianus</i> (<i>Anthoceros laevis</i>)	gul nålfrukts- mossa	gulnål	Glat Hornkapsel	Hverahnýfill
Källa	Söderström m.fl. (1992)	Frisvoll (1995)	Rostrup m.fl. (1904)	Bergbór Jóhannsson

Citerad litteratur

- Augier, J. 1966. *Flore des Bryophytes*. Paris.
Frisvoll, A. A., Elvebakk, A., Flatberg, K. I. & Økland, R. H. 1995. Sjekklister over norske mosar - Vitskapleg og norsk namneverk. *NINA Temahäfte 4*.
Iseborg, R. 1996. *Växternas latinska namn - förklaringar av latinska och grekiska ord*. Stockholm. Botaniska Sällskapet i Stockholm.
Krok, O. B. N. & Almqvist, S. 1917. *Svensk flora II - kryptogamer, fjärde upplagan*. Stockholm. Albert Bonniers bokförlag.
Rostrup, E., Jensen, C., Kolderup Rosenvinge, L. & Petersen, S. 1904. *Vejledning i den danske flora - andel del blomsterløse planter*. København. Gyldendalske boghandel nordisk forlag.
Schuster, R. M. 1992. *The Hepaticae and Anthocerotae of North America, Vol. VI*. Chicago. Field Museum of Natural History.
Wittstein, G. C. 1856. *Etymologisch-botanisches Handwörterbuch*. Erlangen. Verlag von J. J. Palm und Ernst Elke.

Ny litteratur

Jóhannsson, B. 1997. Íslenskir mosar. Lökkmosaætt. Fjölrit Náttúrufræðistofnunar 33: 1-83. Utgiven av: Náttúrufræðistofnun Íslands, Hlemmi 3, Pósthólf 5320, 125 Reykjavík, Island.

Återigen kommer en ny del av den isländska mossfloran. Den här gången behandlas familjen Brachytheciaceae, som på Island representeras av 31 arter. Nu återstår endast familjen Amblystegiaceae innan bladmossdelen av denna flora är komplett. Liksom tidigare rekommenderar jag floran för dem som inte tycker isländska utgör ett överstigitligt hinder och / eller är intresserade av den isländska mossfloran. Illustrationerna av arterna, samt utbredningskartorna gör floran användbar även för den som inte är riktigt hemma i språket. [L.H.]

Bryologiska Notiser

Henrik Weibull
Blodstensvägen 14, 752 58 Uppsala

Abstract: *New and interesting findings are reported. The following are new for a province: Pogonatum dentatum (Småland), Calypogeia suecica (Kalmar), Campylopus introflexus (Östergötland), Tetralophozia setiformis (Dalsland), Cephalozia loitlesbergeri and Riccardia chamaedryfolia (Both Lule lappmark). Pseudephemerum nitidum is new for the Uppsala region.*

Här publiceras fynd och lokaluppgifter för sådana arter som ni tror är intressanta för en större läsekrets. Det är inte meningen att det bara skall finnas plats för nya arter för landet, eller bara de allra mest sällsynta arterna. Det finns stora regionala variationer i arternas utbredning som kan vara nog så intressanta. Kompletteringar till utbredningskartorna i 'Distribution maps of bryophytes in Northwestern Europe' (Söderström (ed.) 1995 och 1996) är särskilt välkomna! Då en art anges som ny för en floraprovins är det ett tillägg till Söderström (ed.) (1995 och 1996) om inget annat anges, viss reservation ges för notiser i annan litteratur. Ni som däremot tycker att ni skulle vilja göra något mer av era fynd än att bara skicka dem hit till denna spalt, gör slag i saken och skriv en egen artikel! För att underlätta arbetet med notiserna skulle jag vilja att de innehåller följande uppgifter: Landskap, socken, kort text för att hitta till lokalen, substrat, (koordinater, gärna i rikets nät, RN), datum för insamling, insamlare, (eventuell kontrollbestämning av någon). Skicka dina uppgifter till: Henrik Weibull, Blodstensv. 14, 752 58 Uppsala, e-post Henrik.Weibull@nvb.slu.se. Rödlistade arter (enligt Aronsson m fl. 1995) är markerade med hotkategorier efter arten (akut hotad, sårbar, sällsynt och hänsynskrävande).

Levermossor

Anastrophyllum hellerianum, vedtrappmossa (Hänsynskrävande)

Dalsland, Bäcke sn., 650 m SO om Annedal, vid Syd-kanten av en liten myr, murken gran, skuggig bäckdal i granskog, RN 652545 x 129095, 1997.07.17, Leif Appelgren (priv. herb.)

Dalsland, Bäcke sn., Vägtjärnsbäcken, på flera platser 500-800 m SV om Vägtjärn, murken ved, skuggig bäckdal, RN 65217 x 12939, 1997.06.26, Leif Appelgren (priv. herb.)

Dalsland, Dalskog sn., ca 800 m SO om Bytjärnet, på en klen granlåga och en grov tallåga, barrblandskog med aspinslag, RN 65281 x 12957, 1996.10.30, Leif Appelgren (priv. herb.)

Dalsland, Dalskog sn., ca 250 m O om Ormmyrmossen, 2,0 km NV om Lundebo, klen murken granlåga, fuktig - våt granskog med aspinslag, RN 652885 x 129625, 1997.07.05, Leif Appelgren (priv. herb.)

Dalsland, Steneby sn., nat.res. V om Steneby kyrka, grov granlåga, granskog i bäckravinen, RN 65402 x 129275, 1995.06.26, Leif Appelgren (priv. herb.)

Södermanland, Turinge sn., Bommersvik ca 750 m SV om huvudbyggnaden, granlåga i brant N-sluttning tillsammans med *Lophozia ascendens*, 10 H 1i 20 39, 1997.11.01, J. Edelsjö (priv. herb.)

Anastrophyllum michauxii, skogstrappmossa (Hänsynskrävande)

Halland, Slättåkra sn., Ö om Fästampaåsen, sparsamt på låga i bäckdal, RN 630020 x 132175, 1997.04.12, Kristoffer Hylander 2046 (S). Ej sedd i Halland sedan 1894 (Fritz 1997).

Anastrophyllum saxicola, blocktrappmossa

Uppland, Bondkyrka sn., Hågadal, ca 1.5 km N om Predikstolen, på granit, 1997.04.06, Th. Homm, L. Eckstein, (priv. herb.)

Uppland, Bondkyrka sn., Hågadal, mitt emot hundövningsplats Eriksberg, på skuggiga granitstenar i granskog, 1997.04.22, L. Eckstein (priv. herb.)

Uppland, Läby sn., Nästen, V Röd-mossen, kalhugget område på granit, 1997.05.04, L. Eckstein (priv. herb.)

Barbilophozia binsteadii, kärllummermossa

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Kurkape, topogent riskärr med gles krontäckning, 50 km SV om Jokkmokk, RN 736020x164208, 1996.07.21 Susanne Bakke (priv. herb.)

Calypogeia azurea, blå säckmossa (Hänsynskrävande)

Dalsland, Bäcke sn., ca 1,1 km O om Storögården, murken låga, skuggig bäckdal i granskog, RN 65251 x 12910, 1997.07.17, Leif Appelgren (priv. herb.)

Dalsland, Bäcke sn., ca 700 m SO om Annedal, jord/humus i kanten av grop efter rotvälta, skuggig bäckdal i granskog, RN 652535 x 129095, 1997.07.17, Leif Appelgren (priv. herb.)

Calypogeia fissa, tandsäckmossa

Dalsland, Bäcke sn., ca 700 m ONO om Annedal, jord i bergskreva (tidvis över-silad), O-vänd bergsluttning i skuggig bäckdal i granskog, RN 65258 x 129095, 1997.07.19, Leif Appelgren (priv. herb.)

Småland, Ålem sn., Alsterån O-strand, 1,5 km nedströms Strömsrum, sparsamt på strandbrinken, RN 631130 x 153820, 1997.06.16, Kristoffer Hylander 2086 (S) **Ny för Kalmar län!**

Calypogeia suecica, vedsäckmossa (Hänsynskrävande)

Dalsland, Bäcke sn., 1,6 km ONO om Bäcke kyrka, ca 1 km SO om Annedal, grov murken granlåga, liten ravin i granskog, RN 65251 x 12911, 1997.07.19, Leif Appelgren (priv. herb.)

Småland, Rumskulla sn., Norra Kvills nationalpark, ö. delen, sparsamt på grov granlåga, RN 640130x148770, 1997.06.26, Kristoffer Hylander 2083 (S) (kontr. Tomas Hallingbäck. Insamlad med dispens) **Ny för Kalmar län!**

***Cephalozia loitlesbergeri*, korsflikig lummermossa**

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Lulle-Suoloiape, ristuvemosse, 36 km SV om Jokkmokk, RN 738148 x 164536, 1996.07.18, Susanne Bakke (priv. herb.), kontr. H. Weibull. **Ny för Lule lappmark!**

***Cladopodiella franciscii*, röd stolonmossa**

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Tåggejegge, ristuvemyr, 47,5 km SV om Jokkmokk, RN 735894 x 164763, 1996.07.16, Susanne Bakke (priv. herb.)

***Diplophyllum taxifolium*, bergveckmossa**

Dalsland, Bäcke sn., ca 650 m SO om Annedal, strax S om en liten myr jord i skreva under bergvägg, O-vänd sluttning i bäckdal i skog, RN 652545 x 129095, 1997.07.17, Leif Appelgren (priv. herb.)

Uppland, Husby-Långhundra sn., ca 500 m NNO om gården Tuna, RN 662920 x 162495, 1997.08.23, H. Weibull (priv. herb.)

***Gymnocolea borealis*, nordlig päronsvepemossa**

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Halmape, lösbottenflark i strängflarkkärr, 28,5 km NV om Jokkmokk, RN 741880 x 166123, 1996.08.28, Susanne Bakke (priv. herb.)

***Lophozia ascendens*, liten hornflikmossa (Hänsynskrävande)**

Södermanland, Turinge sn., Bommersvik ca 750 m SV om huvudbyggnaden, gränslåga i brant N-sluttning tillsammans med *Anastrophyllum hellerianum*, 10 H 1i 20 39, 1997.11.01, J. Edelsjö (priv. herb.), kontr. H. Weibull

***Lophozia laxa*, myrflikmossa (Sällsynt)**

Norrbottnen, Höbäckmyran, 7 km S om Lansjärv, myr, källa, RN 178242 x 740116, 1997.08.26, Susanne Backe (priv. herb.), kontr. Kristoffer Hylander

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Leipape, ristuvekärr i soligen myr, 28 km NNV om Jokkmokk, RN 742225 x 166837, 1996.08.21, Susanne Bakke (priv. herb.)
Ny för Lule lappmark!

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Tuortapesmyran, 21 km SSV om Vuollerim, myr, riskärr med *Spagnum fuscum*, RN 170620 x 735922, 1997.08.12, Susanne Backe (priv. herb.), kontr. Kristoffer Hylander

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Källmyran, 15 km SV om Lansjärv, myr, fastmattekärr, RN 177235 x 739772, 1997.08.29, Susanne Backe (priv. herb.), kontr. Kristoffer Hylander

***Lophozia polaris*, polarflikmossa**

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Källmyran, 15 km SV om Lansjärv, sumpskog, RN 177312 x 739791, 1997.08.29, Ove Johansson, det. Kristoffer Hylander

***Riccardia chamaedryfolia*, stor flikbålmossa**

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Lastakmyren, fastmattesträng i strängflarkkärr, 24 km NNV om Jokkmokk, RN 741637 x 166576, 1996.08.20, Susanne Bakke (priv. herb.), kontr. H. Weibull. **Ny för Lule lappmark!**

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Pahavuoma, 9 km SSV om Skróven, myr, fastmattekärr, RN 176593 x 7410072, 1997.07.02, Susanne Backe (priv. herb.), kontr. Kristoffer Hylander

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Akkajaurmyran, 12 km V om Vuollerim, myr, källa, RN 170195 x 737738, 1997.08.16, Susanne Backe (priv. herb.), kontr. Kristoffer Hylander

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Akkajaurmyran, 12 km V om Vuollerim, myr, fastmattekärr, RN 170341 x 737741, 1997.08.16, Susanne Backe (priv. herb.), kontr. Kristoffer Hylander

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Risape, 3 km V om Murjek, myr, fastmattekärr, RN 172371 x 738516, 1997.08.17, Susanne Backe (priv. herb.), kontr. Kristoffer Hylander

Lule lappmark, Jokkmokk sn., Källmyran, 15 km SV om Lansjärv, myr, mjukmattekärr, RN 177347 x 739734, 1997.08.29, Susanne Backe (priv. herb.), kontr. Kristoffer Hylander

***Scapania apiculata*, timmerskapania (Sårbar)**

Uppland, Söderfors sn., Bredforsen, på murken gränslåga vid tidvis översvämmad och tidvis uttorkad bäck, 1997.10.07, H. Weibull (priv. herb.)

Uppland, Jumkils sn., Ulleråkers häradsallmänning, Hasseldalarna, två av gluparna 150 m N om skogsbilvägen, på ek och gränslågor i kanten av gluparna, relativt skuggigt, 1997.10.02, H. Weibull (priv. herb.)

***Scapania lingulata*, tungskapania**

Dalsland, Tisselskog sn., ca 300 m N om Skårdalen, liten NV-vänd bergvägg i granskog tillsammans med *Frullania fragilifolia*, RN 653600 x 129830, 1997.07.10, Leif Appelgren (priv. herb.)

***Scapania mucronata*, uddskapania**

Uppland, Bondkyrka sn., Hågadalen, Predikstolen, på fuktiga granitklippor, L. Eckstein, F. Schulz, 1997.05.03 (priv. herb.)

Uppland, Bondkyrka sn., Nästen, fuktigt ställe i granskogen, på stubbar, L. Eckstein, F. Schulz, 1997.05.06 (priv. herb.)

***Tetralophozia setiformis*, rostlummermossa**

Dalsland, Dalskog sn., ca 850 m SO om Bytjärnet, block i trädlös blockmark omgiven av skog, RN 652810 x 129585, 1996.10.30, Leif Appelgren (priv. herb.) **Ny för Dalsland!**

***Tritomaria exsectiformis*, vedlobmossa**

Uppland, Björnorne sn., 200 m Ö Ringör, 200 m NV Smedsbokil, på fuktig mark i slutan grandominerad del av skog, i nyckelbiotop, 20 m från nyckelbiotopens västra kant, med groddkorn, ekokarta 11H5g, 1997.04.20, Conny Jacobson, kontr. K Hylander (priv. herb.)

Bladmossor

Acaulon muticum, pygmémossa

Uppland, Enköpings-Näs sn., 1,8 km SV om Hjulsta säteri, 300 m Ö om gården Gubbudden, i åkerkant på lerjord med bl a *Phascum cuspidatum* och *Dicranella staphylinia*, RN 660244 x 156702, 1997.10.20, H. Weibull (priv. herb.)

Brachythecium plumosum, bäckgräsmossa

Uppland, Bondkyrka sn., Hågadalen, Predikstolen, på fuktiga granitklippor, c. fr., L. Eckstein, F. Schulz, 1997.05.03 (priv. herb.)

Campylopus introflexus, hårnervmossa

Östergötland, Ulrika sn., 300 m SV om Porsgölens sydspets, på en liten mosse, RN 64490 x 14765, 1996.09.25, Janne Andersson, kontr. Kristoffer Hylander (priv. herb.) **Ny för Östergötland!**

Cynodontium bruntonii, slät klipptuss

Dalsland, Dalskog sn., Ranneberget, V om Köttsjöns nordspets, O-vänd bergvägg skuggad av skog, RN 65230 x 13024, 1995.07.11, Leif Appelgren (priv. herb.)

Dichelyma capillaceum, hårklomossa (Sårbar)

Skåne, Emmislöv sn., 700-800 m ONO om Emmislöv kyrka, sten i liten bäck i barrblandskog, 1995.04.25, Leif Appelgren (priv. herb.)

Småland, Nye sn., Saljens västspets, södra stranden av södra viken, sparsamt på block i strandsnår, RN 635840 x 147100, 1997.09.18, Kristoffer Hylander 2085 (S)

Dicranella crispa, rak jordmossa

Uppland, Läby sn., Nåsten vid Ekensberg, lerrik jord i diket vid vägen, c.fr., L. Eckstein, F. Schulz, 1997.05.06 (priv. herb.)

Discelium nudum, flaggmossa (Hänsynskrävande)

Jämtland, Undersåker sn., Ristafallet, södra sidan av fallet, på blottad jord i ett äldre skred, 1997.07.21, H. Weibull (priv. herb.)

Fissidens exilis, pygméfickmossa

Uppland, Gryta sn., 150 m OSO om fritidshusen vid Dammkärret, i dike på fuktig humushaltig lerjord, 1997.10.20, H. Weibull (priv. herb.)

Fissidens pusillus, stenfickmossa

Dalsland, Bäcke sn., Vägtjärnsbäcken, ca 700 m SV om Vägtjärn, sten (sandsten?) i bäck, skogsback, RN 652165 x 129390, 1997.06.26, Leif Appelgren (priv. herb.)

Herzogiella striatella, trind spretmossa

Uppland, Gribby sn., 450 m N Asplund, ca 80 m norr om vägen norr om Kvinmossen, på uthängande förnasjok över ett lågt block i ett litet skogskärr, 1997.08.15, Conny Jacobson, kontr. K. Hylander (priv. herb.)

Jämtland, Frostviken sn., Härbergsdalen, Sågbäcken, i granskogens översta delar uppströms Stormyren, i klippspricka på en lodyta invid bäcken, 1997.09.12, H. Weibull (priv. herb.)

Herzogiella turfacea, platt spretmossa (Hänsynskrävande)

Uppland, Hagby sn., Kungsmossen, ca 100 m NV vägen, i slutet björkdominerad sumpskog, på alstubbe med bl a *Geocalyx graveolens*, fertil, Hagby-Flocksta 1:5, ekokarta 11H6h, 1997.04.18, Conny Jacobson, conf. H Weibull (priv. herb.)

Leucobryum glaucum, blåmossa

Uppland, Bondkyrka sn., Stadsskogen, Kåbstigen, på humusrik jord i granskog, L. Eckstein 1997.05.09 (priv. herb.)

Mnium thomsonii, fjällstjärnmossa

Dalarna, Orsa sn., Storstupet, ca 400 m N järnvägsbron, basen av skuggad bergvägg, ekokarta 14E8j, 1997.06.14, Conny Jacobson, kontr. K Hylander (priv. herb.)

Neckera crispa, grov fjädermossa

Uppland, Knutby sn., strax S om gården Herrgården, S om Sotterm, undertill ett 3 m högt block i stor- och rikblockig mark, 1997.10.14, Henrik Weibull (priv. herb.)

Uppland, Skogstibble sn., 400 m SV om Lundängen, omkring 2x4 dm på block, lodyta, nere mellan stora block, liten gran rakt ovanför, i övrigt slutet aspskog, Hesta 1:2, ekokarta 11H6g, 1997.04.21, Conny Jacobson, kontr. K Hylander (priv. herb.)

Uppland, Gryta sn., norrsida av stort block, i ständig tät skugga av asp och gran, i storblockig mark (nyckelbiotop), Örsunda 3:1, ekokarta 11H5g, RN 158294 x 662841, 1997.04.15, Conny Jacobson, kontr. K Hylander (priv. herb.)

Neckera pennata, aspfjädermossa (Sårbar)

Uppland, Edebo sn., 460 m N om Vickelsjön, 40 m Ö det lilla huset vid Blåkulla, ca 25 m norr om vägen, på en grov asp i dikeskant, slutet blandskog, omkring 3x3 dm av arten, fertil, ekokarta 1211j, 1997.08.12, Conny Jacobson, kontr. K Hylander (priv. herb.)

Neckera pumila, bokfjädermossa (Hänsynskrävande)

Skåne, Harlösa sn., ca 1,5 km N om Vombsjön, vid fördämning av Borstbäcken, gren på grov bok i lövskog, RN 617740 x 136036, 1996.12.16, Leif Appelgren (priv. herb.)

Orthotrichum gymnostomum, asphättemossa (Hänsynskrävande)

Dalsland, Dalskog sn., 850 m SO om Bytjärnet, barrblandskog med aspinslag, aspstam med bl a *Collema subnigrescens*, *Degelia plumbea* och *Lobaria pulmonaria*, RN 65281 x 129585, 1995.11.12, Leif Appelgren (priv. herb.)

Dalsland, Bäcke sn., 300-400 m SV om Finnekasen, på asp bark, medelålders asp/granblandskog på igenväxande mark vid torpruin (Tjärskasen), RN 65252 x 12939, 1997.03.28, Leif Appelgren (priv. herb.)

Uppland, Husby-Sjutolft sn., Hjälstaviken, Kvarnberget, aspstam, blandskog på slutning, RN 661642 x 158966, 1996.10.05, Leif Appelgren (priv. herb.)

Uppland, Knutby sn., strax SO om gården Herrgården, S om Sotterm, på en grov asplåga, 1997.10.14, Henrik Weibull (priv. herb.)

***Orthotrichum pallens*, parkhättemossa (Hänsynskrävande)**

Uppland, Danmark sn., Pustnäs, strax S om gården i betesmark nära ån, på en grov flåder i nyponbuskage, RN 663252 x 160472, 1997.11.07, Henrik Weibull (priv. herb.)

***Orthotrichum patens*, ägghättemossa (Sårbar)**

Småland, Västra Ed sn., 900 m ONO om Stennäs strax N om vägen, på lutande ask i lövskog med ask och lönn, RN 643890 x 153385, 1997.06.25, Kristoffer Hylander 1985 (S), (kontr. Jette Lewinsky)

Västergötland, Horred, S om Bränna, vid röd lada nära lodvägg, rikligt på en ask, RN 636550 x 129803, 1997.04.11, Kristoffer Hylander 1986 (priv. herb.) (kontr. Jette Lewinsky)

***Orthotrichum urnigerum*, filthättemossa (Hänsynskrävande)**

Uppland, Bondkyrka sn., Vårdsätra akademigård, på avrinningssidan av ett stort 1 m högt block med flat ovansida, 1997.08.19, H. Weibull (priv. herb.)

Uppland, Enköpingsnäs sn., 1,7 km SV om Hjulsta säteri, ca 650 m OSO om gården Gubbudden, ädellövbestånd, på silikatblock under en grov alm, RN 660223 x 156733, 1997.10.20, H. Weibull (priv. herb.)

Uppland, Gryta sn., Örsunda, Uvberget, i ädellövskog, på en skuggig stenblock, c. fr., 1997.07.24, L. Eckstein & K. Anton

***Physcomitrella patens*, muddermossa (Sällsynt)**

Uppland, Balingsta sn., Wik slott, 400 m N om slottet nära allén, på jordblottor av kalkrik lerjord på källpåverkad mark i betad f.d. åkermark, RN 66260 x 15929, 1997.10.21, H. Weibull (priv. herb.)

Uppland, Danmark sn., Pustnäs, strax S om gården i betesmark vid ån, på trampad lerjord i åbrinken, RN 66326 x 160465, 1997.11.07, Henrik Weibull (priv. herb.)

Dessa fynd är de femte och sjätte moderna i Sverige (se Bengtsson 1997). Arten verkar finnas naturligt på mycket vältrampad kalkrik lerjord i betesmarker, gärna i nära anslutning till vattendrag eller annan tidvis översvämmad lerjord.

***Pogonatum dentatum*, nordlig grävlingmossa**

Småland, Fågelfors sn., 900 m N om Davidslund, 70-årig gallrad granskog, sparsamt i rotvälta, RN 633630 x 150160, 1997.06.27, Kristoffer Hylander 2088 (S) **Ny för Småland!**

***Pseudephemerum nitidum*, åkerdagmossa**

Uppland, Danmark sn., Pustnäs, nedom gården i betesmark vid ån, på trampad lerjord 30 m från åbrinken, RN 663295 x 160472, 1997.11.07, Henrik Weibull

(priv. herb.) **Ny för Uppsala-trakten!** Krusenstjerna (1945) skriver att arten borde kunna dyka upp i trakten då den tidigare hittats i närliggande områden.

***Sphagnum wulfianum*, bollvitmossa**

Uppland, Läby sn., Nästen NV om Rödmosse, öppen, relativ torr granskog vid sidan om en skogsstig, 1997.09.26, L. Eckstein & K. Anton, best. L. Eckstein, kontr. U. Gunnarson

***Tayloria splachnoides*, sätertrumpetmossa (Sårbar)**

Jämtland, Frostviken sn., Härbergsdalen, S om nedre halvan av Övre Härbergsvattnet, på block under stora ormbunkar i kanten av en liten bäck nedom N-vända klippor, RN 71784 x 14451, 1997.09.13, H. Weibull (priv. herb.)

***Tetraplodon angustatus*, tandad lämmelmossa**

Uppland, Läby sn., V om Rödmosse, våt glänta, på en stubbe, c.sp., 1997.05.04, L. Eckstein & F. Schulz, (priv. herb.)

Uppland, Läby sn., Hällmark på östra kanten av Rödmosse, på humusrik jord, c.sp., 1997.05.11, L. Eckstein (priv. herb.)

***Tortula virescens*, alléskruvmossa (Hänsynskrävande)**

Småland, Kristdala sn., Räggekulla, rikligt på ask i allé, RN 639820 x 151235, 1997.07.02, Kristoffer Hylander 2080 (S), (kontr. Lars Hedenäs)

***Trematodon ambiguus*, tranmossa**

Lule lappmark, Jokkmokk sn., 9 km N om Lill-Varjiträsk, myr strax SO om berget Unna Palja, lerig lösbotten i källdråg, RN 73460 x 165675, 1996, Sture Westerberg (priv. herb.), kont. H. Weibull.

***Ulota hutchinsiae*, stenulota**

Dalsland, Bäcke sn., Hjulserud, 250 m V om gården, liten kal bergvägg i skog, RN 652292 x 129210, 1996.09.17, Leif Appelgren (priv. herb.)

***Zygodon rupestris*, stor ärgmossa**

Uppland, Bondkyrka sn., 400 m N om Fäbodarna, bergbrant av granit på en lodyta, 1997.10.14, Henrik Weibull (priv. herb.)

Litteratur

Aronsson, M., Hallingbäck, T. & Mattsson, J.-E. (red) 1995. *Rödlistade växter i Sverige 1995*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Bengtsson, N., 1997. Rapport från Mossornas Vänners exkursion till Jumkils socken i Uppland den 27 oktober 1996, eller Det fjärde moderna fyndet av *Physcomitrella patens*. *Myrinia* 7: 36-38.

Fritz, Ö. 1997. Utbredning och förekomst av några rödlistade mossor i Hallands län. *Myrinia* 7: 1-8.

Krusenstjerna, E. von 1945. Bladmossvegetation och bladmossflora i Uppsalatrakten. *Acta Phytogeographica suecica* 19.

Söderström, L. (ed.). 1995. *Preliminary Distribution Maps of Bryophytes in Norden. Vol 1 Hepaticae and Anthocerotae*. Mossornas Vännen. Trondheim.

Söderström, L. (ed.). 1996. *Preliminary Distribution Maps of Bryophytes in Northwestern Europe. Vol 2 Musci (A-I)*. Mossornas Vännen. Trondheim.

Mossornas Vänners vårexkursion till Halland 1997

Conny Jacobsson¹⁾ & Niklas Lönnell²⁾

¹⁾ Olsmässg. 1, 129 44 Hägersten. E-post: Connyj@hem1.passagen.se.

²⁾ Pontonjärg. 49, 112 37 Stockholm. E-post:
Niklas.Lonnell@stockholm.mail.telia.com

Abstract: A report from excursion with "Mossornas Vänner" to the province of Halland in SW part of Sweden. *Kurzia sylvatica* is reported from Sweden for the first time. *Riccardia chamaedryfolia*, *Amphidium lapponicum* and *Hylocomium splendens* seems to be reported for the first time from the province of Halland.

Lördagen den 12 april

Vi var ganska många mossvänner som trängdes för att få en skytt av den omtalade skirmossan (*Hookeria lucens*), Hallands landskapsmossa. Den växte vackert inramad av istappar i en bäckkant, praktiskt nog bara några meter från bilvägen förbi Klövaberget - går det att hitta ett bättre sätt att inleda en exkursion? När mossan blivit vederbörligt beundrad, och fotograferad av Kristoffer, drog vi raskt vidare.

Lördagen den 12 april fortsatte med en lång, smal och skuggig sprickdal öster om Fästampåsen. En meterbred skogsbäck ringlade sig fram bland alar, grova granar och lågor. Vi som inte varit i Halland tidigare slogs av de stora mängderna av bland annat vågig sidenmossa (*Plagiothecium undulatum*), västlig hakmossa (*Rhytidiadelphus loreus*) och platt skimmermossa (*Pseudotaxiphyllum elegans*), men vi vande oss snabbt och fortsatte med att leta andra arter. Nordsidan av sprickdalen var bitvis riktigt brant. På bergväggarna fanns bland annat höstörönmossa (*Jamesoniella autumnalis*), skuggtrasselmossa (*Heterocladium heteropterum*), kuddäppelmossa (*Bartramia pomiformis*) och gott om sipperraggmossa (*Racomitrium aquaticum*). På marken i sluttningen fanns trind spretmossa (*Herzogiella striatella*) och storrevmossa (*Bazzania trilobata*) på några ställen, och nere vid bäcken hittades alsidenmossa (*Plagiothecium latebricola*) på en alstubbe. Kristoffer Hylander hittade även på en låga nära bäcken skogstrappmossa (*Anastrophyllum michauxii*). Denna art är ej markerad för Halland i Söderström (red.) (1995), vilket kan betyda att den är ny för landskapet. Detta var sannerligen en intressant lokal!

Nästa stopp var en bokskog, där många av träden lär vara 200-300 år gamla. På den första grova bok som visar sig växte pedagogiskt nog bokfjädermossa (*Neckera pumila*). På bokarna fanns även stor ärgmossa (*Zygodon rupestris*), klippfrullania (*Frullania tamarisci*), platt fjädermossa (*Neckera complanata*) och bandmossa (*Metzgeria furcata*). På marken var det som väntat mer sparsamt med arter, men bland annat stor kvastmossa (*Dicranum majus*) och vågig sidenmossa (*Plagiothecium undulatum*) noterades.

Framåt eftermiddagen kände vi att det var dags för vitmossor, så vi drog till Vapnö mosse, en långsträckt öppen våtmark med en göl i södra änden. Väl framme tvekade vi om vi skulle gå norrut eller söderut, men valet avgjordes av att det kändes skönare att gå mot solen och värmen: söderut ska vi! Vi möttes av bland annat plattfläta (*Hypnum jutlandicum*), myrbjörnmossa (*Polytrichum strictum*) och myrmylia (*Mylia anomala*) här och var bland de låga tuvorna, men temat var ju vitmossor, och det visade sig vara en hel delarter: mellanvitmossa (*Sphagnum affine*), tallvitmossa (*S. capillifolium*), flytvitmossa (*S. cuspidatum*), hornvitmossa (*S. denticulatum*), uddvitmossa (*S. fallax*), fransvitmossa (*S. fimbriatum*), rostvitmossa (*S. fuscum*), praktvitmossa (*S. magellanicum*), hedvitmossa (*S. molle*), sumpvitmossa (*S. palustre*), sotvitmossa (*S. papillosum*), drågvitmossa (*S. pulchrum*), rubinvitmossa (*S. rubellum*), röd glansvitmossa (*S. subnitens*) och ullvitmossa (*S. tenellum*). Puh, undrar om dessa någonsin går att lära sig? Hur som helst, vi kan ju inte låta oss nedslås av eventuellt svårbestämbara arter utan vi drog glatt vidare till nästa lokal. Duscha kan man ju göra efter middagen, och det är ju ljusst ute - så naturligtvis ska vi till en lokal till!

Sperlingsholms almälléer fick sålunda avsluta dagen. Här finns en dubbelradig almällé, tecknet på verkligt välstånd för Sperlingholms herrgård. I alléerna finns även en del lönn och ask, och på dessa påträffades bland annat alléskruvmossa (*Tortula virescens*), kornskruvmossa (*Tortula papillosa*), kustsnurrmossa (*Dicranoweisia cirrata*), hjälmfrullania (*Frullania dilatata*) och stor hättmossa (*Orthotrichum lyellii*).

Middagen smakade som väntat utsökt, men att slå in varje liten fiskbit i folie var det verkligen nödvändigt? När alla smält maten, och vissa avrundat med en kopp kaffe eller varm choklad, var det dags för föreningens årsmöte. Henrik tog till orda och protokollet återfinns någon annanstans i denna Myrinia. Kvällen ägnades som sig bör åt en del mikroskopering där jag bland annat avlyssnade följande: "Vill du se mina kamlameller?" snabbt följt av svaret "jaha, det var kamlamellerna det, de var ju inte så spännande!".

Söndagen den 13 april 1997

Utvilade efter flera timmars sömn besökte vi på söndagen lokalen Gårdshult vid Assman. Det var en kulen dag. På det mest pedagogiska och handgripliga sätt demonstrerades den höga nederbörd och luftfuktighet som gör att västra Sverige har så många oceaniska inslag i sin mossflora. Som inledning blev vi av exkursionsledningen visade på kupig skrynkellav (*Parmelia submontana*).

Vid stranden av Assman fanns en sluttande slättermad som i bottenskiktet dominerades av *Sphagnum* spp. men där det fanns fläckar med andra arter med arter som fetbålmossa (*Aneura pinguis*), stor flikbålmossa (*Riccardia chamaedryfolia*), flikbålmossa (*R. multifida*) och *Scorpidium* spp. Efter detta följde vi Assmans strand. Nedanför ett källutflöde växte rikligt med dunmossa (*Trichocolea tomentella*). På stenar växte vedlobmossa (*Tritomaria exsectiformis*) och någon hittade även skugglobmossa (*Tritomaria exsecta*). Västlig husmossa (*Loeskeobryum brevirostre*) hittades med enstaka skott på några stenar. Skuggmossa (*Dicranodontium denudatum*) hittades även här. Nils Cronberg hittade även ett några skott med fertil husmossa (*Hylocomium splendens*) till sin stora glädje.

Då lokalen var artrik bestämdes att stanna kvar på lokalen även efter lunch. Nils Cronberg och Karen Tingsgaard valde då att besöka en närbelägen våtmark. Lejonparten av sällskapet fortsatte längs Assmans strand.

Vid några järnockrakällor vände de flesta. Vi mer obildade svealandsbor blev varse att ordet kvill, som enligt Ljunggren (1956) är ett ortnamselement i Götaland och betecknar i regel sammanflödet av två vattendrag eller ett vattendrags fördelning i två eller flera grenar. Här växte bland annat späd frullania (*Frullania fragillifolia*) på ett lövträd.

Henrik Weibull lade in överväxeln och kom ångande med svetten lackande och konstaterade att denna tjurrusning hade givit vid handen ett fint fynd i form av lapprattmossa (*Amphidium lapponicum*).

Allt kan ju inte bestämmas i fält. Nära dunmosseförekomst plockade Tomas Hallingbäck en levermossa på basen av en stubbe strax nedanför ett källutflöde och en källbäck. Vid närmare studium visade sig det vara *Kurzia sylvatica*, en ny art för landet. Kollekten har även kontrollbestämts av Kell Damsholt. Damsholt (1985) anger substratet för *K. sylvatica* som fuktig sandjord eller sandstensklippor. I Sverige är västlig fingerfliksmossa (*K. trichocladus*) och fingerfliksmossa (*K. pauciflora*) tidigare kända. *K. sylvatica* är tidigare hittad i Danmark (Damsholt 1985) och Norge (Söderström, pers. medd.). Nu finns det inget svenskt namn för *K. sylvatica*, men långt lär det bli med efterledet fingerfliksmossa. Ultravästlig fingerfliksmossa, halländsk fingerfliksmossa, oceanisk fingerfliksmossa, treflikad fingerfliksmossa och luktlös fingerfliksmossa är några förslag. Vi får se vad Arbetsgruppen för Svenska Växtnamn tycker.

Sammanfattningsvis kan sägas att Mossornas vänner riktar ett stort tack till de som arrangerat exkursionen Örjan Fritz och Lars-Åke Flodin. Det underlagsmaterial som delades ut till alla deltagare var också av föredömligt ytterst digert med kartor, beskrivning av lokalerna samt utbredningsuppgifter för ett antal rödlistade arter i Hallands län. Myriniäs läsare har kunnat ta del av det sistnämnda i förra numret (Fritz 1997).

Deltagare: Leif Appelgren, Niklas Bengtsson, Sven Bergqvist, Evastina Blomgren, Nils Cronberg, Anna Dahlström, Stefan Eklund, Maria Elofsson, Lars-Åke Flodin, Petra Fransson, Örjan Fritz, Helena Gralén, Tomas Hallingbäck, Olle Holst, Conny Jacobsson, Agne Johansson, Maria Larsson, Monica Larsson, Niklas Lönnell, Heidi Paltto, Alf Schmitt, Karen Thingsgaard, Bo Törnqvist, Krister Wahlström, Henrik Weibull och Karin Wiklund.

Citerad litteratur

- Damsholt, K. 1985. De nordiske arter av slægten *Kurzia* v. Mart. *Mossornas Vänner* 26: 3-9.
- Fritz, Ö. 1997. Utbredning och förekomst av några rödlistade mossor i Hallands län. *Myrinia* 7: 1-8.
- Ljunggren, K.G. 1956. *Svensk uppslagsbok*, 1947-1955 års upplaga. Malmö. Förlagshuset Norden AB.
- Söderström, L. (red.) 1995. *Preliminary Distribution Maps of Bryophytes in Norden*. Trondheim. Mossornas Vänner.

Myrinia 7 (2), 75-76 (1997)

Exkursion med Mossornas Vänner den 1 november 1997 - Jumkil, ännu en gång

Niklas Bengtsson

Väderkvarngatan 43 A nb, 753 26 Uppsala

Abstract: This is a report from an excursion with Mossornas Vänner to Jumkil socken, province of Uppland, November 1st 1997.

Deltagare: Niklas Bengtsson, Bengt Birath, Kristina Danielsson, Lena Gustafsson, Anna Hagström, Carl Hansson, Conny Jacobsson, Aina Pihlgren, Henrik Weibull och Henry Åkerström.

"Det är ju riktigt roligt att titta på mossor!", sade han förvånat, sittandes med *Hylocomium splendens* (husmossa), *Ptilium crista-castrensis* (kammossa) och *Pleurozium schreberii* (väggmossa) omkring sig. De övriga i gruppen nickade instämmande. En avslappnad tystnad sänkte sig över de 10 bryologerna som satt där i den tysta barrskogen, inte långt ifrån gården med det vackra namnet Ångstugan. Högt ovanför dem lade sig granarnas barr tillrätta, efter att ruskats av en snabb vindil. För några korta ögonblick tittade solen fram genom det annars kompakta molntäcket.

Än en gång hade vi samlats för att inventera mossor. Målet var som vanligt Jumkils socken, cirka 2,5 mil nordväst om Uppsala. Glädjande nog var det god uppslutning, hela 10 personer, vilket visade sig vara årsbästa. Efter att i några dagar ha varit minusgrader, grydde exkursionsdagen med omkring 7 plusgrader, mulen himmel och en lätt vind, en ganska perfekt höstinventeringsdag.

Denna dag tänkte vi undersöka Jumkilsåns övre sträckning, i Jumkil sockens mer barrskogstäcka landskap. Tyvärr kunde vi se, medan vi färdades längs med grusvägarna, att dessa barrskogar blivit kraftigt fragmenterade. Vi såg flera hyggen, både nya och äldre. Väl framme vid Jumkilsån kunde vi dock alla se att dagen kunde innebära flera intressanta fynd. På ett relativt litet område skulle vi få möjlighet att undersöka tre intressanta biotoper, dels åns strandkant med bitvis bar lerjord, dels en mycket blöt, lerig åker ner mot ån, dels en relativt orörd barrskog med fuktgropar och kvarlämnade lågor. Slutligen, på åkern, norr om ån, såg vi något som väckte vårt intresse men också upprördhet. Av någon outgrundlig anledning var en damm uppgrävd mitt i åkern, möjligen för att locka till sig fågel. Man kan ju bara fundera över hur detta kommer att påverka omgivningen. De björkar, vars stammar täckts av grävmassorna av lera, har ju åtminstone ingen framtid. Ur bryologisk synvinkel visade det sig inte heller innehålla något spännande då grävningen var alldeles för ny.

Väl ur bilarna försvann några av oss snabbt ner i vägdiket. Henrik Weibull kunde snabbt ta fram ett Jumkilskruss i och med *Aloina rigida* (styv toffelmossa). Den orsakade en mindre diskussion då det gäller att bestämma storlekar

på saker och ting. Den stora *A. rigida* ska ha blad som är 4-6x så långa som breda, jämfört med den lilla *A. brevisrostris* (liten toffelmossa) vars blad är 1-3x så långa som breda (Hallingbäck & Holmåsén 1985). Efter att avslutat diskussionen tog vi oss ned till åkanten där bland annat *Pellia endiviifolia* (kraggpellia), *Marchantia polymorpha* (lungmossa), *Barbula convoluta* (liten neonmossa) och *Fontinalis antipyretica* (stor näckmossa) hittades. Efter att ha skrapat av det mesta av leran från våra kängor joggade vi snabbt fram till en ensam ask som stod bredvid vägen. På den fann vi *Orthotrichum obtusifolium* (trubbhättemossa) och *Pylaisia polyantha* (aspmossa). Långt borta hördes en korp kraxa, annars var det osedvanligt tyst.

Efter att ha "beundrat" den uppgrävda åkern tog vi oss tillbaka till Jumkilsån. Trots att vi inte var alltför långt ifrån källorna var ån ändå ett par meter bred. Dock kunde ännu inga spår av meandringen som tar vid nedströms skönjas. Halkandes omkring i leran och med en viss oro för att falla ned i vattnet som åtminstone såg mycket kallt ut kunde vi hitta *Atrichum tenellum* (liten sågmossa), *Bryum flaccidum* (trädbryum), med groddstavar i bladvecken, den sällsynta *Pohlia melanodon* (fagernicka), *Dicranella varia* (kalkjordmossa) och *D. staphylina* (åkerjordmossa). Återigen väcktes en viss diskussion och frustration då den senares bästa karaktär var att den har groddkorn på rottrådarna. Det var bara Conny Jacobsson som efter ett tag åtminstone såg rottrådarna, med tillägget kanske. Efter att våghalsigt korsat Jumkilsån kom vi ut på den leriga åkern. Där hittades snabbt *Riccia sorocarpa* (vanlig rosettmossa), *Fossombronnia wondraczekii* (lerbronnia), *Pellia epiphylla* (fickpellia) och *Ephemerum minutissimum* (dvärgdagmossa).

Nu började det lida mot lunchtid och väl inne i skogen överraskade Henrik och undertecknad de övriga med att ta fram grillkorv och att snabbt tända en brasa. Det var ju ändå årets sista exkursion. Detta blev mycket uppskattat och det bestämdes snabbt att grillning framöver alltid skall ingå, dvs. bli en tradition.

Efter en stund, stärkta av korv och kaffe kände vi att det var dags att leta mossor igen. Vi tog oss sakta västerut in i den fuktiga granskogen, hittades bland annat *Rhizomnium punctatum* (bäckrundmossa), *Barbilophozia kunzeana* (myrlummermossa), *Blepharostoma trichophyllum* (hårfliksmossa) och *Scapania umbrosa* (sågskapania). Pedagogiskt riktigt hittade vi också *Dicranum flexicaule* (skogskvastmossa) och *D. fuscescens* (bergkvastmossa) och kunde då jämföra dessa. Passerande grusvägen som delade skogen i två partier passade Henrik på att finna *Pohlia andalusica* (knippekorvsnicka) med tydliga groddkorn. En viss trötthet började nu infinna sig i sällskapet, samtidigt som skymningen började sänka sig. Ändå letades flera fina mossfynd fram, till exempel *Jungermannia leiantha* (rörsvepemossa), *Hylacomiastrum umbratum* (mörk husmossa) och *Rhytidadelphus subpinatus* (skogshakmossa). För att avsluta det hela kryssades också en svamp (!), *Phellinus ferrugineofuscus* (ullticka), men sedan fick det vara nog. Nöjda, men mycket trötta, satte vi oss i bilarna och åkte hem. Och som Carl Hansson sa, då vi satt och grillade: "Det är ju riktigt roligt att titta på mossor!"

Citerad litteratur

Hallingbäck, T. & Holmåsén, I. 1985. *Mossor - en fälthandbok*. 2 upplagan. Interpubl. AB Stockholm.

Myrnia 7 (2), 77-78 (1997)

Ecology and taxonomy of Nordic hepatics - rapport från levermosskursen i Jämtland 21-25 juli 1997

Olle Holst

Iliongränden J32, 224 71 Lund

Abstract: A report from a course on hepatic taxonomy and floristics.

Till Jämtland, närmare bestämt Hålland, hade SLU förlagt sin forskarutbildningskurs i levermossornas taxonomi och ekologi. Föreläggningen var ordnad på Hållands folkhögskola (god mat!). Valet av landskap kunde knappast ha varit bättre. Från Jämtland har det noterats inte mindre än 204 arter levermossor, något som placerar landskapet på andra plats efter Dalsland med 205. Här samlades drygt 20 personer från de nordiska länderna för att lära sig mer om denna spännade grupp av växter.

Första dagen gav vi oss i kast med mossorna i forsdimman vid Ristafallet där Indalsälven störtar utför klipporna. Här spenderade vi flera timmar klättrandes och krypandes, lätt fuktiga, för att hitta något att ta med hem till mikroskop och lupporna för närmare studier under kvällen. På klipporna och i vegetationen vid fallet hittades arter som t.ex. lerbålmossa (*Blasia pusilla*), fetbålmossa (*Aneura pinguis*), handbålmossa (*Riccardia latifrons*), liten slevmossa (*Jungermannia pumila*) och blek knutmossa (*Odontoschisma macounii*). Av bladmossor kan nämnas röd glansmossa (*Orthothecium rufescens*) och kärtrumpetmossa (*Tayloria lingulata*). På en skogsstig växte den pyttelilla sågskapanian (*Scapania umbrosa*), hyfsat lätt igenkännlig redan i fält genom sina sågtandade blad. En annan skapania som letades fram var den, i varje fall under mikroskopet, också lättidentifierade grottskapanian (*S. gymnostomophila*) med sina celler med en stor oljekropp. På blottad jord hittades den lilla rödlistade flaggmossan (*Diselium nudum*). Fyndet torde vara det fjärde i Jämtland och det första i landskapet sedan 1950 (Söderström 1992a).

Andra dagen var det dags att besöka en myr och turen gick till Klockamyren vid Ännsjön. Ivrigt påhejade av myggen gav vi oss ut bland Sphagnum-arterna och letade. Arter som kärllummermossa (*Barbilophozia binstaedii*), myrfliksmossa (*Lophozia laxa*), praktfliksmossa (*L. ruthenana*), myrmylia (*Mylia anomala*), spådträdmossa (*Cephalozia leucantha*), päronsvepemossa (*Gymnocolea inflata*) och torvstolonmossa (*Cladopodiella fluitans*) kunde plockas fram ur vitmossstuvorna. På vägen tillbaka gjordes ett kort stopp vid Glevsjöflon för att titta på nordlig päronsvepemossa (*Gymnocolea borealis*). Arten beskrevs, som *Lophozia borealis*, så sent som 1980 (Frisvoll och Moen 1980). Dess förekomst i Sverige har redovisats av Söderström (1992b). Här hittade vi också kärlobmossa (*Tritomaria pollita*). Tredje dagen tog vi kabinbanan upp till Åreskutans topp för att leta fjällarter. Genast gav vi oss i kast med snölegornas mossamhällen och arter som liten snömossa (*Anthelia juratzkana*), uddfrostmossa (*Gymnomitrium*

apiculatum), brun frostmossa (*G. concinnatum*) och vit frostmossa (*G. coralloides*) kunde studeras. Här hittade vi också trubbnicka (*Pohlia obtusifolia*) och jökeltbjörnmossa (*Polytrichastrum sexangulare*), bägge typiska för snölegorna. På klippor och block hittades fjällsotmossa (*Andreaea blyttii*), snösotmossa (*A. nivalis*), marksotmossa (*A. obovata*) och sotmossa (*A. rupestris*), förvisso inga levermossor men nog så intressanta. På toppen, 1400 m.ö.h., med en vidunderlig utsikt, intogs lunchen. Efter att ha stärkt oss vandrade vi neråt mot dalen, en tämligen långsam process. Två dussin mossintresserade rör sig inte speciellt fort genom terrängen! På vägen ner skärskådades bäckar, vattensamlingar, snölegor, block och klippor mm för att hitta mossor. Bland de arter som samlades märks fjällnardia (*Nardia breidlerii*), fjälltrådmossa (*Cephalozia ambigua*), snötrådmossa (*Pleurocladula albescens*), mörk flikmossa (*Lophozia sudetica*), tjockflikmossa (*L. opacifolia*) och klipprostmossa (*Marsupella emarginata*). Av skapanior noterades bl.a. nordskapania (*Scapania hyperborea*), purpurskapania (*S. uliginosa*), älvskapania (*S. subalpina*) och sotkornsskapania (*S. cuspiduligera*). I en liten ravin hittades liten revmossa (*Bazzania tricrenata*) och i en skidbacke växte knoppslevmossa (*Jungermannia caespiticia*).

Sista dagen var det dags för skogens levermossor och målet var ett område några kilometer söder om Mörsil. Efter en dryg kilometers vandring längs en skogsbilväg dök vi in bland träden. Här fanns både löv- och barrträd, lågor i olika nedbrytningsstadium, block, vattensamlingar och vattendrag. Vad kan en bryolog mer begära? Det var bara att plocka fram lupporna och falla på knä. Den pyttelilla vedtrappmossan (*Anastrophyllum hellerianum*) stack upp sina röda groddkorn från en murken stock och vid närmare studium med bättre optik kunde också jordtrådmossa (*Cephalozia biscopidata*) och måntrådmossa (*C. lunulifolia*) identifieras. Arter som skogssäckmossa (*Calypogeia integristipula*), torvsäckmossa (*C. neesiana*), terpentinjämossa (*Geocalyx graveolens*), och stor måntandmossa (*Harpanthus flotovianus*), rörsvepemossa (*Jungermannia leiantha*) plockades fram ur surhålorna. Representanter för flikmossorna var kalkflikmossa (*Lophozia heterocolpos*), krusflikmossa (*L. incisa*), vedflikmossa (*L. longiflora*), trubbflikmossa (*L. obtusa*) och skogsflikmossa (*L. silvicola*). Släktet skapania företrädades av bland andra jordskapania (*Scapania curta*), kärrskapania (*S. paludicola*) och älvskapania (*S. subalpina*).

En kväll ställdes mikroskoperandet in och tiden ägnades istället åt social samvaro kring lägerleden vid Ristafallet. Det smakade gott med grillat och en kall öl, kyld i älven, efter en dag i fält! Exkurerandet och fältbestämningarna varvades med föreläsningar och mikroskopstudier. Kell Damsholt från universitetet i Köpenhamn delade under föreläsningarna med sig av sina gedigna kunskaper om levermossornas evolution, systematik, taxonomi och växtgeografi. Bestämningssproblem behandlades också och diskussionens vågor gick ibland höga om huruvida flikarna löpte ner eller inte hos de olika skapania-arterna. Det var inte helt lätt alla gånger! Kursledarna Kell Damsholt och Henrik Weibull hjälpte oss med både stor entusiasm och stort tålamod, ett stort TACK till er bägge.

Citerad litteratur

Söderström, L. 1992a. Flaggmossa, *Discelium nudum*, i Sverige. *Myrinia* 2: 91-93.
Söderström, L. 1992b. *Gymnocolea borealis* i Sverige. *Lindbergia* 16: 143-144.
Frivoll, A. A. & Moen, A. 1980. *Lophozia borealis* sp. nov., a rich fen hepatic from Fennoscandia. *Lindbergia* 6:137-146.

FÖRENINGSMÖTISER

Vårinventering i Göteborgstrakten 24-26 april 1998

Mossornas vänners årliga vårexkursion kommer vara upplagd som en inventeringshelg i den anrika Göteborgsinventeringen. Den som varit med ett tag i Mossornas Vännen känner till att föreningen under lång tid har inventerat mossor utifrån ekonomiska kartblad i ett stort område runt Göteborg. Nu börjar vi se målet och därför gör vi en storsatsning denna förlängda helg. Tanken är att vi skall starta på fredag morgon så att vi får tre hela inventeringsdagar. Man får självklart delta bara i en del av helgen också. Tomas Hallingbäck har lovat att ordna med allt praktiskt när det gäller själva inventerandet - kartor, listor osv. Vi kommer att inventera i grupper där det i varje grupp finns någon eller några mera erfarna. Alla är välkomna och det är ett utmärkt tillfälle att lära sig känna igen arter i fält.

Kvällarna

På lördagskvällen blir det årsmöte men övrig tid på lördagskvällen samt fredag kväll kan vi ägna tid åt bestämning av insamlade mossor (för de som orkar). Därför vore det bra om så många som möjligt kunde ta med sina mikroskop eller stereoluppar.

Logi och mat

Vi kommer att bo på Vandrarhemmet City (tel. 031-208977) som är förlagt i en gul trävilla på Södra vägen 60. Det tar c:a 6 minuter med spårvagn (linje 4 eller 5) från Brunnsparken vid Göteborgs järnvägsstation. Priset kommer att hamna på c:a 120 kr/natt om vi blir ganska många (annars lite dyrare). Medtag sänglinne. Frukost och matsäcksmat ansvarar var och en för och på fredag och lördag kväll kommer vi att gå ut och äta på något ställe.

Anmälan

För att vi skall kunna planera samåkning i bilar, gruppindelning och bekräfta rumbokningar på vandrarhemmet är det viktigt att ni anmäler er senast den 1 april till:

Kristoffer Hylander, Lindgårdsv. 42, 186 70 Brottbys, tel. 08-512, 41 941, e-post: stoffe.hylander@vallentuna.mail.telia.com

Ange vid anmälan: vilka dagar ni deltar, när och hur ni kommer och om ni har bil som kan disponeras för samåkning under exkursionsdagarna.

Mossexkursioner i Skåne våren 1998

Söndagen den 22 mars

Alunbruket i Andrarum och gamla gruvor (ja, det finns faktiskt sådana i Skånel!) på Österlen. Dessutom letar vi efter lämpliga lokaler i Verkeåns dalgång. Samling vid Botaniska trädgården i Lund, parkeringen vid Tunavägen kl. 9.00.

Söndagen den 5 april

Floravårdsexkursion. Vi letar efter några av de arter som finns på listan över hotade mossor. Samling vid Botaniska trädgården i Lund, parkeringen vid Tunavägen kl. 9.00.

Söndagen den 10 maj

Sydöstra Skåne: mossor på klippor vid havet, i strandskogar och på strandängar. Samling vid Botaniska trädgården i Lund, parkeringen vid Tunavägen kl. 9.00

Vid händelse av sammanhängande snötäcke inställes exkursionen.
Ta med lupp och matsäck !

Föranmälan till exkursionerna är obligatorisk. Kontakta:

Nils Cronberg, tel. 046-20 09 25

eller

Gerhard Kristensson, tel. 046-20 21 85

Arbetet med att sammanställa en check-lista över Skånes mossor pågår. Vi kommer att tillbringa några kvällar på herbariet i Lund. Hör av Dig till någon av ovanstående för närmare detaljer !

Årsmöte med Mossornas Vänner

I samband med vårexkursionen till Göteborgstrakten kommer föreningens årsmöte att hållas, se annonseringen av exkursionen i detta nummer. Motioner skall vara styrelsen till handa senast en vecka innan årsmötet. Tid: **25 april 1998 kl. 20.00** (preliminär tid!) på vandrarhemmet City (Södra vägen 60) i Göteborg

Inventeringshelg i Jumkil

27-28 Juni 1998

Inventeringsarbetet går vidare i Jumkilsprojektet. Alla drygt 20 rutor är besökta vid minst ett tillfälle, men vi skulle behöva komplettera med besök i vissa särskilda miljöer, bl a våtmarker. Vi kommer övernatta i ett hus som faktiskt ägs av en släkting till C. G. Myrin!!! I det huset finns ett flertal bäddplatser (och dessutom mycket yta att lägga ut liggunderlag), relativt goda matlagingsmöjligheter och dessutom kommer vi kunna sitta och titta på insamlat material i några stereoluppar och mikroskop under kvällen. Tag tillfället i akt att lära dig ytterligare några arter och att hjälpa oss att göra inventeringen riktigt bra!

Anmälan och frågor skickas till: Henrik Weibull, Blodstensv. 14, 752 58 Uppsala, tel. 018-50 61 59, e-post: Henrik.Weibull@nvb.slu.se

Exkursion till Svenska fjällen!

Sommaren (antagligen under slutet av juli) 1998 kommer NBS (Nordisk Bryologisk Förening) att organisera en exkursion till Svenska fjällen, troligen till dåligt undersökta delar av Pite lappmark. NBS anordnar en exkursion per år och turen har fallit på Sverige att organisera den 1998. Exkursionen blir ca 5 fäldagar där möjligheten finns att vi övernattar i tält en eller två av nätterna. Det vore mycket trevligt om fler 'Mossvänner' kunde delta i exkursionen. Det blir ett ypperligt tillfälle att bli bekant med den relativt speciella mossfloran i fjällen, både sura men även mycket basiska lokaler utlovas.

Antalet platser kommer vara begränsat! Är du intresserad så anmäl ditt intresse redan nu! Det blir troligen för sent att vänta tills nästa nummer av Myrinia kommer ut!

Preliminär anmälan och frågor skickas till: Henrik Weibull, Blodstensv. 14, 752 58 Uppsala, tel. 018-50 61 59, e-post: Henrik.Weibull@nvb.slu.se

Protokoll från årsmötet 1997

Närvarande: Leif Appelgren, Niklas Bengtsson, Sven Bergqvist, Evastina Blomgren, Nils Cronberg, Anna Dahlström, Stefan Eklund, Maria Elofsson, Petra Fransson, Helena Gralén, Tomas Hallingbäck, Olle Holst, Kristoffer Hylander, Conny Jacobsson, Agne Johansson, Maria Larsson, Niklas Lönnell, Heidi Paltto, Karen Thingsgaard, Bo Törnquist, Krister Wahlström, Henrik Weibull, Karin Wiklund.

- §1. Ordföranden förklarade årsmötet öppnat.
§2. Dagordningen upplästes och godkändes.
§3. Till mötesordförande valdes Henrik Weibull.
§4. Till mötessekreterare valdes Olle Holst.
§5. Till justeringsman valdes Nils Cronberg.
§6. Föregående årsmötesprotokoll godkändes. Det har publicerats i Myrinia 6:2 s. 78-79.
§7. Kassörens rapport: Föreningens ekonomi är god.
§8. Revisionsberättelsen upplästes.
§9. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna året.
§10. Den sittande styrelsen och redaktionen omvaldes enligt följande:
Henrik Weibull ordförande
Helena Gralén vice ordförande
Olle Holst sekreterare
Gerhard Kristensson kassör
Kristoffer Hylander exkursionssekreterare
Tomas Hallingbäck redaktionen
Lars Hedenäs redaktionen
Lars Söderström redaktionen.
§11. Till revisor valdes Karin Wiklund och till revisorsuppleant valdes Urban Gunnarsson.
§12. Till valberedning utsågs Nils Cronberg och Niklas Lönnell.
§13. Det vid förra årsmötet (§16) initierade arbetet med att se över föreningens stadgar fortsätter under Henrik Weibulls ledning.
§14. Rapport från redaktionen. Bidrag behövs i tid d.v.s. manusstopp 1 april och 1 oktober.
§15. Rapport från exkursionssekreteraren:
Vårexkursionen 1996 hölls i Skåne med tjugotalet deltagare. Rapport har publicerats i Myrinia 7:1 s. 34-35.
Den aviserade exkursionen till Estland ställdes in på grund av dåligt intresse.
Höstexkursionen 1996 gick till Hälsingland med drygt 10 deltagare. Exkursionsrapport finns i Myrinia 6:2 s. 66-68.
1997 års vårexkursion gick till Halland och höstens exkursion planeras till Östergötland.
Närke och Göteborg (inventering) är på förslag som exkursionsmål för våren 1998.
§16. Göteborgsinventeringen diskuterades. Tomas Hallingbäck meddelar att ca 25 rutor återstår (kontra §19 föregående protokoll).
§17. Henrik W. undrar varifrån mossor till blomsterdekorationer kommer. Diskussion.

- §18. Till föreningens hedersmedlemmar valdes Elsa Nyholm och Gustaf Bernström.
§19. Övrigt och allmän information.
Regionala aktiviteter pågår i bl.a. Skåne, Uppsala och Stockholm. Håll utkik efter programmen i Myrinia eller kontakta kontaktpersonerna.
Ordföranden informerade om massmedia och mossor.
En hemsida för Mossornas Vänner diskuterades. Möjligheterna till samarbete med Svensk Botanisk Förening undersöks.
Kurs för Floravaktare kommer att hållas i Småland under hösten.
En kurs om levermossor kommer att hållas i Jämtland under sommaren.
Mera material till Bryologiska notiser efterlyses.
Bryophyta Nordica - tredje delen är under produktion.
Artiklar om aktuell bryologisk forskning till Myrinia diskuterades. Tomas Hallingbäck samordnar och försöker få fram bidrag.
Ordföranden informerade om bryologiska tidskrifter och litteratur.
NBS har exkursion, med årsmöte, till Åland under sommaren.
Mötesdeltagarna (och föreningens medlemmar) uppmanades att sprida föreningens informationsblad.
§20. Ordföranden förklarade mötet avslutat.

Olle Holst
sekreterare

Nils Cronberg
justeringsman

Mikroskop till salu

Ett antal mikroskop av hög kvalitet salubjudes. Mikroskoperna är av märket Zeiss/Winkel resp Zeiss/Standard och försedda med kondensator och inbyggd belysning samt har 4- eller 3-revolverfattning. De är utrustade med monokulär tub, 2 st okular (x8, x12,5), 3 st objektiv (x2.5, x10, x40). Mikroskoperna säljs i befintligt skick.

Priset för mikroskoperna med 4-revolver är 4 000 kr inkl moms resp 3 500 kr inkl moms för mikroskoperna med 3-revolver.

Intresserade uppmanas kontakta Studierektor Björn Widén, Inst för systematisk botanik, Ö. Vallgatan 18-20. 223 61 Lund. Hämtställe 22. Tfn 046/2228976, Fax 046/2224234. E-mail Bjorn.Widen@sysbot.lu.se.

Det är möjligt att modernisera mikroskoperna genom att utrusta med binokulär tub, extra okular, korsbord och bygga in halogenbelysning till en kostnad av ca. 4.500 kr + moms.

Mossornas Vänner försäljning

Lösnummer

Lösnummer av Myrinia och Mossornas Vänner (Myrinias föregångare): 15,00/ex

Utkomna nummer: MossornasVänner: 1-29, 29 supp., 30(1), 30(2), 31(1), 31(2), 32(1), 32(2), 33(1), 33(2), 34(1).
Myrinia: 1(1/2), 2(1), 2(2), 3(1), 3(2), 4(1), 4(2), 5(1), 5(2), 6(1), 6(2), 7(1).

Följande nummer
är slut:

Mossornas Vänner: 29 supp., 31(1), 32(2), 33(1), 33(2).
Myrinia: 2(1), 2(2), 4(1), 5(1).

Portokostnader: 25,00 för 1-3 ex, 35,00 för 4-10 ex.

Övriga skrifter

Preiliminary distribution maps of bryophytes in Northwestern Europe.

Vol. 2. Musci (A-I): 50,00
Vitmossor i Norden (1995), 124 sidor:..... 95,00

Mikroskoperingsutrustning

Objektglas, förpackning om 50 st. (76x26mm): 35,00
Täckglas, förpackning om 100 st. (18x18): 30,00
Pincett, Nr 5 (ytterst fin spets)..... 260,00
Skalpell, ytterst fin..... 460,00

Övrig utrustning

Lupp 20x, akromatisk lins, fabrikat HOC (i plastfodral) 230,00

Försäljningsvillkor

Alla priser är inklusive expeditions- och portokostnader (utom lösnummer av Myrinia och Mossornas Vänner). Vid större beställning hör gärna av dig till Gerhard Kristensson (046/20 21 85) för att få lägre portokostnader. Gör din beställning genom att sätta in rätt belopp på Mossornas Vänner postgirokonto 13 37 88-0.

OBS: Till alla inbetalningar utanför Sverige tillkommer en extra kostnad på 35,00 för att täcka de höga avgifterna som postverket tar för utlandsgirering.

MYRINIA's redaktion:

Lars Hedenäs, Naturhistoriska Riksmuseet, Kryptogambotantik,
Box 50007, 104 05 STOCKHOLM.

Tomas Hallingbäck, Sveriges Lantbruksuniversitet, Ekologi och Miljövård,
Box 7072, 750 07 UPPSALA.

Lars Söderström, Botanisk Institut,
Norges tekniske-naturvitenskapelige universitet, N-7034 TRONDHEIM, Norge.

Instruktion till författare: Vi accepterar manuskript skrivna på maskin eller dator (ordbehandlare). Eftersom det redaktionella arbetet underlättas betydligt om vi får manuskripten på diskett vill vi gärna att den som har tillgång till dator med ordbehandlingsprogram använder denna möjlighet.

1. Manuskript på diskett: Vi tar 3,5" och 5,25" disketter samt över e-post och kan läsa följande ordbehandlingsprogram (DOS-version) direkt: Word, Word Perfect, Word for Windows och Write. Det går också bra att skicka manuskriptet som en textfil (ASCII-fil). Om du använder Macintosh, försök i första hand översätta till DOS-format. Om inte det är möjligt, skicka en oformaterad textfil i Macintosh format och ange vilket format det är. Gör aldrig några formateringar (kursiv, understrykningar, fet stil, etc.) oavsett vilket format du skickar filerna i. Bifoga alltid utskrift i två exemplar.

2. Manuskript på papper: Skriv på vitt A4-format med 2,5 cm marginaler runt om. Skicka in två kopior av manuskriptet.

Börja alltid manuskriptet med titeln på artikeln, följt av namn och adress på författaren/författarna. I slutet på artikeln ska eventuell citerad litteratur samlas under rubriken "Citerad litteratur". Här ska endast finnas sådan litteratur som nämns i artikeln och omvänt ska all litteratur som nämns finnas med. Titta gärna i tidigare nummer av tidskriften för att se hur litteraturlistan ska se ut. Figurer (dvs. teckningar, kartor, foton) numreras 1, 2, 3, etc. Figurtexter skrivs på separat sida i slutet. Tabeller numreras på samma sätt och placeras alla i slutet. Har du några frågor är du välkommen att höra av dig till redaktionen. Om du så vill kan redaktionen översätta/skriva ett kort abstract.

MYRINIA utges 2 gånger om året, i juni och i december. Manusen ska vara oss tillhanda senast 1/4 eller 1/10 för att kunna komma med i vår- resp. höstnumret. Alla manuskript skickas till Lars Hedenäs (adress ovan).